

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки і підприємництва

До захисту допущено:

Завідувач кафедри

_____ Круш П. В.

«___» червня 2021 р.

Дипломна робота

на здобуття ступеня бакалавра

за освітньо-професійною програмою «Економіка бізнес-підприємства»

спеціальності 051 «Економіка»

на тему: «Економічне обґрунтування напрямів зростання

прибутковості діяльності АТ «ТАСКОМБАНК»

Виконала:

студентка IV курсу, групи УЕ-71

Голембіовська Юлія Юріївна _____

Керівник:

д.е.н., професор

Марченко Валентина Миколаївна _____

Консультант з економіко-математичного підрозділу:

к.е.н., доцент

Кузьмінська Наталя Леонідівна _____

Рецензент:

к.е.н., доцент

Савченко Сергій Миколайович _____

Засвідчую, що у цій дипломній роботі
немає запозичень з праць інших авторів
без відповідних посилань.

Студентка _____

Київ – 2021 року

**Національний технічний університет України
« Київський політехнічний інститут Ігоря Сікорського»
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва**

Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)
Напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Круш П. В.
«___» червня 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студенту

Голембіовській Юлії Юріївні

1. Тема роботи Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутковості діяльності АТ «ТАСКОМБАНК», керівник роботи Марченко Валентина Миколаївна, д.е.н., професор кафедри економіки і підприємництва затверджені наказом по університету від «28» лютого 2019 р. №788-с.

2. Строк подання студентом роботи 01.06.2021 року

3. Вихідні дані до роботи: Форма №1 «Баланс», Форма №2 «Звіт про фінансові результати», статистична звітність за 2015-2019 роки, законодавчі та нормативні акти України, внутрішні документи АТ «ТАСКОМБАНК»

4. Зміст дипломної роботи:

1. Теоретичні аспекти прибутковості банку

1.1. Джерела формування прибутку комерційного банку

1.2. Основні показники прибутковості діяльності банку

1.3. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку

2. Характеристика та оцінка формування прибутку АТ «Таскомбанк»

2.1. Загальні відомості про банк

2.2. Економічні показники діяльності АТ «Таскомбанк»

2.3. Кореляційно-регресійний аналіз прибутковості

3. Шляхи оптимізації прибутковості АТ «Таскомбанк»

3.1. Визначення стратегічних альтернатив зростання прибутковості банку

3.2. Пропозиції щодо підвищення прибутковості банку

3.3. Економічне обґрунтування доцільності удосконалення мобільного додатку

5. Перелік ілюстративного матеріалу: презентація дипломної роботи.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 2, пункт 2.3	к.е.н., доц. Кузьмінська Н. Л.		
Нормоконтроль	к.е.н., доц. Кривда О. В.		

7. Дата видачі завдання 11.12.2020 р.

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Затвердження теми науковим керівником	11.12.2020р.	
2.	1-й розділ написання д/р	29.01.2021р.	
3.	2-й розділ написання д/р	12.03.2021р.	
4.	3-й розділ написання д/р	14.05.2021р.	
5.	Попередній захист д/р	24.05-25.05.2021р.	
6.	Строк подання дипломної роботи на кафедру	01.06.2021р.	
7.	Захист дипломної роботи	14.06-18.06.2021р	

Студент _____

Голембіовська Ю. Ю.

Керівник роботи _____

Марченко В. М.

РЕФЕРАТ

Дипломна робота Голембіовської Юлії Юріївни на тему «Економічне обґрунтування напрямів зростання прибутковості діяльності АТ "Таскомбанк"», спеціальність 051 «Економіка», освітня програма «Економіка бізнес-підприємства», КПІ ім. І. Сікорського, 2021, Київ.

Дипломна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, переліку посилань та додатків.

Робота виконана в обсязі 78 сторінок, містить 6 рисунків, 23 таблиць, 89 посилань та 2 додатка.

Мета дипломної роботи: оцінка прибутковості діяльності АТ "Таскомбанк" 2015-2019рр. на основі існуючих показників та обґрунтування доцільності пропозицій вдосконалення роботи установи. Методи: пошуково-аналітичний метод для аналізу літератури, табличний, графічний, статистично-економічний, кореляційно-регресійний методи для обрахунків показників прибутковості банку та метод економіко-математичного моделювання для надання пропозицій щодо напрямів зростання прибутковості діяльності Таскомбанку.

Інформаційні джерела дослідження включають монографічні та наукові публікації, Закони України про банківську діяльність, Постанови та Інструкції НБУ та фінансову звітність АТ «Таскомбанку» за 2015-2019рр.

У роботі охарактеризовано основні показники прибутковості діяльності Банку, які демонструють ефективність організаційних політик Таскомбанку та досліджена кореляція даних показників за період 2015-2019рр. Було оцінено динаміку прибутку Банку за даний період та запропоновано удосконалення додатку для зростання рентабельності.

Об'єкт дослідження: прибутковість діяльності АТ «Таскомбанк».

Предмет дослідження: напрями зростання прибутковості діяльності АТ «Таскомбанк».

Ключові слова: банківська діяльність, прибуток, доходи, витрати, показники ефективності.

ABSTRACT

Holembiovska Y. Bachelor's thesis on «Economic justification of the growth of profitability of JSC «Tascombank», specialty 051 «Economics», educational program «Economics of Business Enterprise», NTUU «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», 2021, Kyiv.

The thesis consists of an introduction, 3 chapters, conclusions, list of literature sources and applications. The work has a volume of 78 pages, contains 6 figures, 23 tables, and 2 applications.

The purpose of the thesis: assessment of the profitability of JSC «Taskombank» 2015-2019 on the basis of existing indicators and justification proposals to improve the work of the institution. Methods: search and an analytical method for literature analysis, statistical and economic, correlation and regression methods for calculating the profitability of the bank and the method of economic and mathematical modeling to provide suggestions for increasing the profitability of JSC «Taskombank».

Information sources of the study include monographic and scientific publications, Laws of Ukraine on Banking, Resolutions, and Instructions of the NBU, and financial statements of JSC «Taskombank» for 2015-2019.

The paper describes the main indicators of profitability of the Bank, which demonstrate the effectiveness of organizational policies of JSC «Taskombank» and investigated the correlation of these indicators for the period 2015-2019. The dynamics of the Bank's profit for the given period were estimated and an economic model of activity optimization was proposed.

Object of research: profitability of JSC "Taskombank"

Subject of research: directions of growth of profitability of JSC "Taskombank"

Keywords: banking activity, profit, income, expenses, efficiency indicators.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИБУТКОВОСТІ БАНКУ	10
1.1. Джерела формування прибутку комерційного банку	10
1.2. Основні показники прибутковості діяльності банку	16
1.3. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку	27
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ АТ «ТАСКОМБАНК»	32
2.1. Загальні відомості про банк	32
2.2. Економічні показники діяльності АТ «Таскомбанк»	39
2.3. Кореляційно-регресійний аналіз прибутковості АТ «Таскомбанк»	48
Висновки до розділу 2	57
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРИБУТКОВОСТІ АТ «ТАСКОМБАНК»	59
3.1. Визначення стратегічних альтернатив зростання прибутковості банку	59
3.2. Пропозиції щодо підвищення прибутковості банку	62
3.3. Економічне обґрунтування доцільності удосконалення мобільного додатку	68
Висновки до розділу 3	75
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	77
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	79
ДОДАТКИ	87

Перелік умовних скорочень

ROA	Return on asset, рентабельність активів
ROE	Return on equity, рентабельність капіталу
CIR	Cost Income Ratio, коефіцієнт дієздатності
НБУ	Національний Банк України
ЧПа	Чистий прибуток на одну акцію
ЧПМ	Чиста процентна маржа
ЧНМ	Чиста непроцентна маржа
АРК	Адекватність регулятивного капіталу
RV	Рентабельність банку
ПП	Продуктивність праці
Н2	Норматив адекватності регулятивного капіталу
Т_{зр}	Темп зростання
<i>i та j</i>	Факторні ознаки
<i>y</i>	Залежна змінна
АР	Річний економічний ефект
Ееф	Ефективність впровадження заходів
Ток	Термін окупності капітальних вкладень

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В економічних країнах будь-яке підприємство чи індивід сьогодні користується послугами банку для отримання, перерахунку, а основне зберігання коштів. Інакше кажучи банки умовно можна назвати фінансовими артеріями країни, тобто завдяки аналізу банківських установ можна зробити висновок про економічний стан держави. Основною метою створення банку є отримання прибутку, який будучи кінцевим результатом його діяльності, характеризує злагожденість та ефективність діяльності всіх підрозділів установи. Прибутковість є основою для існування банку та його розвитку в майбутньому. Останнє спряжено з доцільним перерозподілом прибутку, саме з управлінням, який включає заходи, спрямовані на зміцнення позицій банку на ринку.

Зв'язок роботи з науково-дослідними темами. Дипломну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри економіки та підприємництва НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» за темою: «Управління економічною безпекою суб'єктів національного господарства (№ ДРН 0116U004577), у межах якої особисто автором обґрунтовано теоретичні засади дослідження підвищення прибутковості банку та розроблено методичний підхід для досягнення даних результатів.

Ступінь розробки наукової проблеми. Аспекти прибутку банку та шляхи підвищення рентабельності розглядались у працях Гетьманцева Д.О., Шукліної Н.Г., Парасій-Вергуненко І.М., Герасимович А.М., Васюренко О.В., Матвієнко О.С. Сидоренко О.М., Мурашко Б.М, Косової Т.Д., Маслак Н.Г., Бодрової Н.Е., Житар М.О., Криклія О.А., Ананьєвої Ю.В., Ольхової Р.Г. та ін.

Метою дипломної роботи є оцінка прибутковості діяльності АТ "Таскомбанк" 2015-2019рр на основі існуючих показників та обґрунтування доцільності пропозицій вдосконалення роботи установи.

Для досягнення поставленої мети було сформульовано наступні **завдання**:

- описати джерела прибутку, основні показники рентабельності та шляхи підвищення;
- здійснити організаційно-економічну характеристику АТ «Таскомбанк»;
- надати оцінку прибутковості банку та чинників його формування;
- зробити кореляційно-регресійний аналіз прибутковості АТ «Таскомбанк»;
- визначити можливі напрями підвищення прибутковості діяльності АТ «Таскомбанк»;
- надати пропозиції щодо збільшення прибутковості АТ «Таскомбанк»;
- оцінити економічну доцільність запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є прибутковість діяльності АТ «Таскомбанк».

Предметом дослідження є напрями зростання прибутковості діяльності АТ «Таскомбанк».

Для дослідження використовувались наступні **методи**: пошуково-аналітичний метод для аналізу літератури, табличний, графічний, статистично-економічний, кореляційно-регресійний методи для обрахунків показників прибутковості банку та метод економіко-математичного моделювання для надання пропозицій щодо напрямів зростання прибутковості діяльності АТ «Таскомбанк».

Практичне значення отриманих результатів полягає в визначенні можливих шляхів підвищення прибутковості, які може використовувати АТ «Таскомбанк». Запропоновано удосконалення мобільного додатку у напрямку доопрацювання застосунку для фізичних осіб щодо прискорення обробки та оновлення даних шляхом оренди потужних серверів, створення можливості актуалізації даних, зміни фінансового номеру та подання запиту на підвищення кредитного ліміту в додатку, створення інформативних підказок, відображення повної заборгованості по карті. Розроблено економічну модель даного застосунку.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИБУТКОВОСТІ БАНКУ

1.1. Джерела формування прибутку комерційного банку

Отримання прибутку є головною метою банківської діяльності. Прибуток забезпечує ефективну подальшу роботу цієї фінансової установи як і будь-якої іншої установи. Прибуток є основним джерелом доходів та надходжень коштів як акціонерам та власникам банку, так і основою для подальшої діяльності комерційного банку, забезпечення конкурентоспроможності установи банку на ринку фінансових послуг, постійного оновлення ресурсів, покращення послуг та можливості для втілення інноваційних технологій.

До доходів ходів банку належать ті, які безпосередньо пов'язані з банківською діяльністю, визначеною Законом України від 07.12.2000 № 2121-III "Про банки і банківську діяльність" документ чинний із внесеними змінами та доповненнями в наступні роки [1, 2].

Ефективне управління прибутковістю ґрунтується на сучасних методах аналізу та розподілу банківського прибутку з врахуванням інтересів власників, акціонерів та стратегічних напрямів розвитку банківської установи. Величина прибутку банку залежить від його доходу, який в свою чергу залежить насамперед від обсягу кредитних вкладень та інвестицій банку, розміру відсоткової ставки за наданими кредитами та величини і структури активів банку. Доходи – це збільшення економічних вигод протягом звітного періоду у формі припливу, або зростання активів або зменшення зобов'язань, що спричиняють збільшення капіталу і не є внесками акціонерів [3].

Більшість вітчизняних науковців визначення поняття «прибуток банку» трактують з точки зору бухгалтерського підходу. Визначення прибутку як поняття економічної категорії в банківській діяльності можна сформулювати так: прибуток – це виражений у грошовій формі дохід власника на вкладений капітал, плата за працю, за ризик ведення фінансово-господарської діяльності, який є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі

здійснення цієї діяльності. Роль прибутку – це внутрішнє джерело збільшення власного капіталу банку і ресурсів для зростання його активних операцій. При цьому, прибуток є постійно відтворюваним джерелом, на відміну від інших внутрішніх джерел формування капіталу. В практиці функціонування банку використовуються декілька показників прибутку: економічний, балансовий, прибуток до оподаткування, чистий, а також нерозподілений прибуток. У загальному плані прибуток, що залишається в розпорядженні банку, залежить від трьох «глобальних» компонентів: доходів, витрат і податків, сплачуваних до бюджету. Зіставлення темпів зростання цих компонентів дозволяє оцінити, який з факторів зробив позитивний або негативний вплив на прибуток [3-6].

Джерелами доходів кредитної організації є різні види її діяльності. При цьому доходи прийнято поділяти на банківські, небанківські операційні та непередбачені (рис. 1.1).

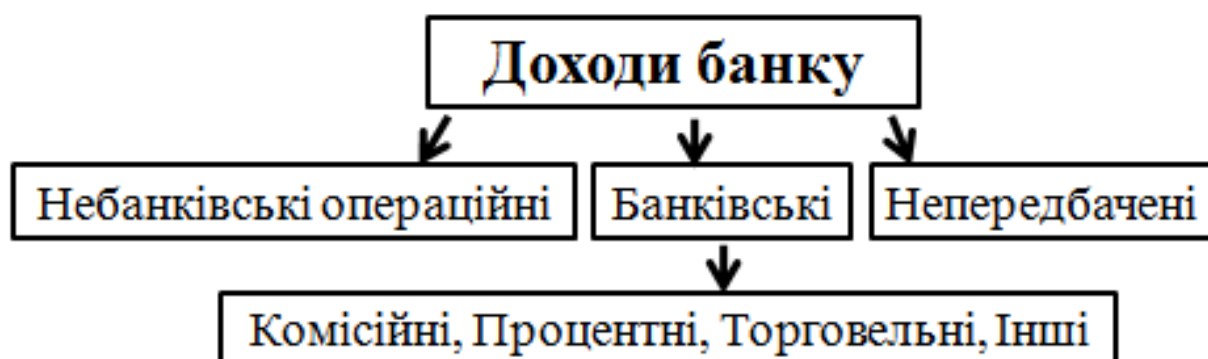

Рисунок 1.1 - Структура доходів банку

Джерело: Складено на основі джерел [4, 7, 8]

Небанківськими операційними доходами вважаються доходи, які не стосуються основної діяльності банку, але забезпечують її здійснення (доходи від продажу основних засобів – від орендних операцій), доходи від продажу окремих небанківських послуг, а саме: аудиторські послуги, програмне забезпечення, консультації не фінансового характеру та інших операцій. Інші небанківські операційні доходи розрізняють: за операціями з філіями та іншими

установами банку; інші небанківські операційні доходи [5-8]. Власне банківські доходи включають процентні, комісійні, торгівельні та інші опис, яких подано в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Характеристика банківських доходів

Опис	Розрізняють
Процентні доходи	
Процентні доходи – операційні доходи, отримані банком за використання кредитних коштів, їх еквівалентів або сум, що заборговані банку, суми яких обчислюються пропорційно часу із застосуванням ефективної ставки відсотка та є компенсацією банку за взятий на себе кредитний ризик.	за коштами, розміщеними в НБУ; за коштами, розміщеними в інших банках; за кредитами суб'єктам господарської діяльності; за кредитами органам загального державного управління; за кредитами фізичним особам; за цінними паперами; за операціями з філіями та іншими установами банку; інші процентні доходи; за критеріями строковості, резидент/нерезидент та за фінансовим інструментом (депозити, кредити або цінні папери).
Комісійні доходи	
Комісійні доходи – операційні доходи за наданими послугами, сума яких обчислюється пропорційно сумі активу чи зобов'язання або є фіксованою.	за операціями з банками; за операціями з клієнтами; за операціями з філіями та іншими установами банку; за кредитами і депозитами; за цінними паперами з фіксованим прибутком; доходи у вигляді амортизації дисконту за цінними паперами. До категорії комісійних належать: комісійні за гарантії розміщення позик від імені інших кредиторів та за операціями з цінними паперами; комісійні доходи від операцій за розрахунково-касове обслуговування, обслуговування кредитних рахунків, за зберігання цінностей та здійснення операцій із цінними паперами; комісійні за проведення операцій з іноземною валютою та за продаж або купівлю монет і коштовних металів для третіх сторін; інші комісійні доходи за операціями, що визначаються Законом України "Про банки і банківську діяльність".
Торгівельні доходи	
Прибуток (збиток) від фінансових операцій – результат від операцій купівлі-продажу різних фінансових інструментів, в тому числі операцій з цінними паперами, з іноземною валютою та банківськими металами.	До них належать чисті прибутки від діяльності на валютному ринку і ринку банківських металів; чисті прибутки від операцій із цінними паперами на продаж; чисті прибутки від торгівлі іншими фінансовими інструментами, що здійснюється з ініціативи банку і не є виконанням доручень клієнтів.

Продовження таблиці 1.1

Інші	
Інші операційні доходи і витрати – доходи і витрати від операцій, що не пов’язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю, а також ті, що не включені у вищезазначені групи операційних доходів і витрат.	До них належать доходи від цінних паперів із непередбаченим доходом: дивіденди від акцій, що зберігаються як об’єкт торгівлі, та капіталовкладень. Дивідендний дохід; за операціями з філіями та іншими установами банку; інші банківські операційні доходи.

Джерело: створено на основі [7 - 11]

Потрібно уточнити щодо доходу від операцій із цінними паперами, який може складатися з дисконту та купона, але власне до процентного доходу за борговими цінними паперами включаються тільки проценти, які були нараховані за такими цінними паперами після їх придбання. До процентного доходу також входить дохід за строковими депозитами, що розміщені в інших банках. Значення складових процентного доходу може змінюватися щорічно залежно від змін процентних ставок і попиту на кредити, але дохід за кредитами практично завжди залишається важливим для кожного банку. Проценти та прирівняні до них комісії повинні обліковуватися регулярно не рідше одного разу на місяць, як правило, в останній його день, незалежно від періодичності розрахунків, яка вказана в угоді з контрагентом. Маючи абсолютну величину процентних доходів, керівництво банку може точніше планувати проведення конкретних активних операцій, обґрунтовано змінювати структуру активів та ефективніше організувати роботу структурних підрозділів. Структурний аналіз показників прибутковості банку дає змогу зробити висновки щодо причин ускладнення у сфері банківських доходів та виявити проблемні аспекти діяльності, які потребують підвищеної уваги [8-12].

Процентні та прирівняні до них комісійні складають основну частину банківських доходів. Проценти за користування кредитами мають найбільшу питому вагу у доходах банку. Після доходів за кредитами наступними за значенням виступають надходження за інвестиційними цінними паперами,

процентний дохід за міжбанківськими позиками (без забезпечення та під забезпечення державних цінних паперів. Також дохід банківської установи коригується збільшенням (зменшенням) резервів та сумою непередбачених доходів [8-12].

Хоча завдання максимізації банківських прибутків розглядається як ключовий напрям роботи керівництва банку, проте сфера управління прибутковістю не автономна. Тож рішення щодо максимізації прибутків мають прийматися у взаємозв'язку з допустимими рівнями ризиків. Останнім часом банкіри поставили мету зробити непроцентні надходження основним джерелом майбутніх банківських доходів. Вважають, що це дасть можливість поліпшити підсумкові характеристики роботи комерційних банків, диверсифікувати джерела доходів і надійніше захистити банки від коливання процентних ставок [10-12].

На основі аналізу структури доходів можна зробити ряд висновків. Так, збільшення питомої ваги комісійних доходів, свідчить, що банк має труднощі з отриманням основного процентного доходу і його керівництво, вірогідно намагається примножити надходження від платних послуг та комісійних, надаючи клієнтам нетрадиційні послуги. Зростання непроцентних доходів сприяє приросту доходів банку без збільшення балансу. Проте, як правило, платні послуги трудомісткі і вимагають належної кваліфікації персоналу, тому зростатимуть операційні витрати. Відтак цілком можливо, що банк, рівень доходів якого від платних послуг вищий від середнього, більше витрачатиме на заробітну плату. Швидке зростання доходів від платних послуг може свідчити про те, що банк веде ризикову діяльність, якої уникають інші банки (надання гарантій, валютний арбітраж тощо) [8-12].

Інший «глобальний» фактор діяльності комерційного банку, що має вагоме значення у позитивному чи негативному впливі на прибуток це витрати банку. Витрати банку – це економічна категорія, яка відображає грошово-матеріальні ресурси, що використовуються у процесі формування, впровадження та реалізації банком своїх продуктів і послуг, а також всі інші додаткові ресурси

на їх обслуговування та підтримку [13]. Тобто витрати банку – це загальна сума грошових коштів, що витрачаються банком у процесі здійснення діяльності щодо залучення коштів та інших видів діяльності. Як і доходи, витрати комерційного банку можна поділити на дві основні групи – процентні (змінні) та непроцентні (відносно постійні) [14]. Також у деяких класифікаціях зустрічаються інші витрати. Процентні витрати становлять найбільшу статтю банківських витрат [8, 13-16]. До цієї статті витрат належать:

1. Процентні витрати за коштами до запитання, отриманими від центрального та інших комерційних банків, а також депозитами, розміщеними іншими банками в цьому банку;
2. Процентні витрати за коштами до запитання та строковими депозитами, розміщеними в цьому банку підприємствами, іншими юридичними особами та населенням;
3. Процентні витрати за борговими зобов'язаннями, емітованими банком;
4. Процентні витрати за позабалансовими операціями;
5. Інші процентні витрати.

Загалом усі процентні витрати банку – це відсотки, сплачені клієнтам за вкладками, та процентні виплати за коштами, залученими на грошовому ринку (у тому числі за цінними паперами власної емісії). Непроцентні витрати банку – витрати, що не пов'язані зі сплатою процентів від залучених банком коштів. Вони складаються з комісійних, витрат на формування спеціальних резервів банку, загальних адміністративних витрат [13-16].

1. Комісійні – витрати, сплачені іншим банківським установам за розрахунково-касове та кредитне обслуговування фінансовим посередникам (за розрахунково-касове обслуговування; за операціями з цінними паперами та валютному ринку та інші витрати) [16].

2. Витрати на формування спеціальних резервів банку – це витрати на покриття можливих збитків від зниження корисності активів банку та списання безнадійних активів [16].

3. Загальні адміністративні витрати – операційні витрати, пов’язані із забезпеченням діяльності банків. До них належать витрати на персонал (основна і додаткова заробітна плата; нарахування на зарплату; матеріальна допомога та інші витрати); амортизація необоротних активів; витрати на утримання та експлуатацію основних засобів і нематеріальних активів (ремонт, страхування), сплата податків та інших обов’язкових платежів, крім податку на прибуток, та інші витрати, спрямовані на обслуговування та управління банком [16].

Комерційні банки обґрунтовано прагнуть до зниженню витрат та застосовують методи їх контролю, зокрема завдяки бюджетуванню, яке являє собою складання системи взаємопов’язаних фінансових планів (балансів) комерційного банку [8, 14, 16].

Отже, основними джерелами формування прибутку банку виступають банківські доходи (процентні, комісійні, торгівельні інші), небанківські та непередбачені доходи, а завданням системи управління прибутку банківської діяльності, є недопущення зниження прибутковості діяльності банківської системи, яка є матеріальною основою його подальшого функціонування та його рейтингу на банківському ринку.

1.2. Основні показники прибутковості діяльності банку

Прибутковість характеризує ефективність роботи банківської установи, оскільки досягнення задовільного рівня прибутку дозволяє поповнювати капітал, формує основу життєдіяльності та зростання банку, а також забезпечує прийнятний рівень дивідендних виплат акціонерам. Прибутковість або доходність комерційного банку — це сумарний позитивний результат його господарсько-фінансової та комерційної діяльності [17]. За рахунок прибутку банку покриваються всі його операційні витрати, формується прибуток, обсяг якого визначає рівень дивідендів, зростання капіталу, розвиток пасивних та активних операцій. Як було зазначено раніше, важливими умовами

забезпечення прибутковості банку є оптимізація структури доходів і витрат, визначення мінімально допустимої процентної маржі, виявлення тенденцій дохідності кредитних операцій, планування мінімальної дохідної маржі для прогнозування орієнтованого рівня процентів за активними та пасивними операціями. Дохідність банківської діяльності залежить також від підтримки ліквідності, управління банківським ризиком та його мінімізації [17-21].

В Україні аналогічно міжнародній практиці ефективність діяльності банку визначається за допомогою таких показників як спред, чиста відсоткова маржа, інший операційний дохід, продуктивність праці. Такий аналіз діяльності банку зазвичай здійснюють порівняно з планом та в динаміці [20-22].

Аналіз ефективності діяльності банку в даній роботі здійснюється за допомогою показників наведених на рисунку 1.2.

Рисунок 1.2 – Показники прибутковості діяльності банку, які використовують в даній роботі

Джерело: Складено автором на основі джерел [18-25]

На сьогодні у світовій практиці існує багато показників, що характеризують прибутковість банківських установ, зокрема модель Дюпона (DuPontmodel), ROE, ROA та CIR [25]. З іншого боку, фахівці дискутують з приводу адекватності наявних показників ефективності, так як світовий досвід свідчить, що зміна умов ведення банківського бізнесу потребує перегляду традиційних методів оцінки ефективності банківської діяльності в сучасних

умовах. Модель Дюпона, розроблена в 20-х роках XX ст., призначена для визначення впливу чотирьох факторів – маржі прибутку та операційної маржі, доходності активів, мультиплікатора капіталу, на рентабельність капіталу на думку фахівців має обмежений характер при оцінці ефективності в сучасних умовах банківського бізнесу. Тоді як висока концентрація різних видів ризиків у банківській діяльності потребує застосування інструментів оцінки, які здатні враховувати ключові детермінанти ефективності та відстежувати їх динаміку з метою запобігання кризовим ситуаціям [25-27].

Найпоширенішими на сьогодні узагальнюючими показниками прибутковості прийнято вважати рентабельність капіталу (ROE), за яким можна визначити рівень віддачі коштів акціонерів та рентабельність активів (ROA), який в свою чергу, є складовою ROE та відображає ефективність внутрішньої політики менеджменту банку з точки зору доходів та витрат. Деякі банківські аудитори засвідчують, що традиційні показники рентабельності капіталу (ROE) та активів (ROA), розраховані на основі балансових даних, характеризуються високою гомогенністю і, відповідно, не можуть коректно ідентифікувати «ефективні» та «неефективні» банки [25].

Поряд із вищезгаданими показниками ефективності увагу спеціалістів привернув коефіцієнт, що характеризує операційну ефективність діяльності банку або CIR. CIR (від англ. cost to income ratio) у працях вітчизняних фахівців показник отримав назву коефіцієнта дієздатності. Його розраховують шляхом визначення співвідношення операційних витрат та операційних доходів банку [12, 18, 25].

Аналіз становлення та розвитку банківської системи України дозволяє стверджувати, що використання показників прибутковості як критерію ефективності є історично обумовленим. На початку створення української банківської системи одним із першочергових завдань було стимулювання кількісних характеристик розвитку банків. Вирішення цього питання заохочувалося Національним Банком України (НБУ) шляхом застосування заходів щодо збільшення статутних капіталів комерційних банків. Для

вітчизняної практики характерним є ототожнення оцінки ефективності банківської діяльності з визначенням показників рентабельності, а також застосування методу фінансових коефіцієнтів як основного інструменту оцінки [20, 25, 28-30].

Отже, для оцінювання діяльності банків в цілому в Україні за даними літератури використовують показники прибутковості, розраховані за даними бухгалтерського обліку та фінансової звітності банку [31-34], що наведені в таблиці 1.2, які були використані в роботі для оцінки ефективності дохідності діяльності комерційного банку, що був об'єктом дослідження.

Перші п'ять (№1-5) показників прибутковості, які наведені в табл. 1.2, а саме: №1 процентна та №2 непроцентна маржі, №3 прибуток до оподаткування, №4 чистий прибуток та №5 інший операційний дохід вимірюються в грошових одиницях і значною мірою залежать від розмірів власне банку, його структури, а тому не придатні для порівняльного аналізу ефективності діяльності банку протягом досліджуваного періоду [11, 25, 29].

Для того, щоб визначити рівень прибутковості комерційного банку здебільшого застосовують відносні показники прибутковості, які в табл. 1.2 розміщені під № 6-10, а саме: ROA, ROE, спред, чистий прибуток на одну акцію та чиста процентна (відсоткова) маржа, відповідно. Використання відносних показників дохідності дає змогу зробити порівняльний аналіз ефективності діяльності банків та їхніх структурних підрозділів [11, 25, 29].

Таблиця 1.2 – Характеристики основних показників ефективності банку

№	Показник	Значення	Розрахунок
1	2	3	4
1.	Процентна маржа	Процентний прибуток банку	Різниця між процентними доходами та процентними витратами
2.	Непроцентна маржа (прибуток)	Показник часто буває від'ємним, оскільки непроцентні витрати, як правило, перевищують непроцентні доходи.	Різниця між непроцентними доходами та непроцентними витратами
3.	Прибуток до оподаткування	Складається з процентної та непроцентної маржі.	Різниця між загальними доходами та загальними витратами
4.	Чистий прибуток	Прибуток після оподаткування	Прибуток, що залишається в розпорядженні банку після виплати податків
5.	Інший операційний дохід	Показує залежність від «нетрадиційного доходу».	Його збільшення, зокрема, свідчить або про диверсифікацію фінансових послуг, або про зростання спекулятивного прибутку, що маскує недостатність основного відсоткового доходу.
6.	Прибутковість активів ROA Return on Assets	Співвідношення чистого прибутку банку після сплати податків до активів банку, визначається як співвідношення суми отриманих доходів до обсягів залучених активів. Норматив від 1% до 12%	Формула: $ROA = \frac{ЧП}{А} \times 100, (1.1)$ ЧП – чистий прибуток; А – активи банку
7.	Прибутковість капіталу ROE Return on Equity	Відношення чистого прибутку банку після сплати податків до акціонерного капіталу, що характеризує ефективність використання власного капіталу. Норматив не менше 15%	Формула: $ROE1 = \frac{ЧП}{Ка} \times 100, (1.2) \quad ROE2 = \frac{П}{СК} \times 100, (1.3)$ де ЧП - чистий прибуток банку, Ка – середній акціонерний капітал банку, П – прибуток, СК - статутний капітал.
8.	Чистий відсотковий спред	Включає тільки активи і пасиви, до яких застосовуються процентні ставки, виключає вплив безпроцентних депозитів до запитання, капіталу і невиконаних вимог резервування на чисті отримані відсотки і, звідси, на прибуток банку. Ізолює вплив процентної ставки на прибуток банку і тим самим дає більш глибоке розуміння джерела прибутку.	Формула: $ЧС = \left(\frac{ПД}{ПА} - \frac{ПВ}{ПП} \right) \times 100, (1.4)$ де ПД- процентні доходи; ПА — активи, що приносять процентний дохід; ПВ - процентні витрати; ПП — пасиви, за якими виплачуються проценти. Показник повинен бути не менше 1,25%, негативне значення

			кредитна діяльність для банку є неефективною
--	--	--	--

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
9.	ЧПа або EPS -	Чистий прибуток на одну акцію або індикатор рівня доходності акціонерних коштів Дозволяє оцінити виплати на користь основних власників.	Формула: $\text{ЧПа} = \frac{\text{ЧП}}{\text{На}}, \quad (1.5)$ де ЧП – чистий прибуток після сплати податків; На- кількість акцій, що перебуває в обігу
10	Чиста процентна маржа (ЧПМ), %	Визначає основну здатність банку мати прибуток Норматив – не менше 4,5%	Формула: $\text{ЧПМ} = \frac{\text{ПД}-\text{ПВ}}{\text{А}} \times 100, \quad (1.6)$ де ПД- процентні доходи; ПВ - процентні витрати; А- активи.
11.	Чиста непроцентна маржа ЧНМ	Використовує всі доходи крім процентних. Відношення непроцентного прибутку до загальних активів банку	$\text{ЧНМ} = \frac{\text{НП}}{\text{ЗА}} \times 100\%, \quad (1.7)$ де НП-непроцентні прибутки, ЗА-загальні активи.
11.1	Показник НД/А	Доцільно використовувати коли непроцентна маржа банку має від’ємне значення і розрахунок її співвідношення з активами втрачає сенс.	Відношення непроцентних доходів до загальних активів.
12.	Чиста операційна маржа	Ефективність операційної діяльності	Відношення різниці між операційними доходами та операційними витратами (включаючи процентні) до загальних активів банку
13.	Рентабельність банку РВ або РБ	Показник рівня прибутковості банку або рентабельності банку. Для оцінки ефективності видатків банку	Формула: $\text{РБ} = \frac{\text{П}}{\text{В}}, \quad (1.8)$ де П –прибуток; В – витрати банку
14.	Продуктивність	Відображає середній прибуток, створений	$\text{ПП} = \frac{\text{ПР}}{\text{Кг}}, \quad (1.9)$

	праці, ПП	працівником.	де ПР-прибуток, Кп- кількість працівників.
15.	Норматив адекватності регулятивного капіталу Н2	Високі значення Н2 свідчать про підвищення ризиків для власників банку і меншу частку ризику кредиторів/вкладників банку. Норматив – більше 10%	Формула: $H2 = \frac{PK}{A}, \quad (1.10)$ де РК регулятивний капітал; А – активи банку.

Джерело: складено автором на основі [10, 11, 18, 22-25, 32-41]

Показники прибутковості під номерами 11-15 (чиста непроцентна маржа, чиста операційна маржа, рентабельність банку, продуктивність праці та норматив адекватності регулятивного капіталу, відповідно) в табл. 1.2 є відношеннями показників прибутку до активів або ресурсів та необхідні для повного аналізу економічного обґрунтування напрямів зростання доходності діяльності комерційного банку, відзначені в працях фахівців [30, 33, 39, 41].

Як було зазначено вище найважливішими відносними показниками діяльності банку є прибутковість активів і прибутковість капіталу, ROA та ROE, відповідно. Показник ROA визначає скільки чистого прибутку дає одиниця активів банку та характеризує ефективність роботи банку.

Показник ROA характеризує, як банк справляється з завданням отримання чистого прибутку з активів банківської установи. Показник може використовуватися як коефіцієнт для оцінки діяльності керівництва банку. Але у зв'язку з тим, що не всі активи дають дохід, деякі банки в процесі аналізу прибутковості своєї діяльності деталізують показник процентної прибутковості активів, для розрахунку якого беруться робочі активи.

У деяких країнах органи регулювання банківської діяльності вважають за доцільне знаменником цього показника брати активи, які приносять дохід (робочі активи). Така думка ґрунтується на тому, що процентний прибуток потрібно порівнювати лише з тією частиною активів, яка генерує сукупні доходи банку. Їх зіставлення дає можливість виявити невикористані резерви підвищення прибутковості активів за рахунок поліпшення їх структури, ефективнішого використання, дає уявлення про можливості зростання рентабельності завдяки скороченню активів, які не приносять доходу. Передусім, це стосується іммобілізованих власних коштів. Абсолютна рівність між цими показниками неможлива. Адже банки повинні створювати обов'язкові резерви, тобто зберігати частину залучених коштів у найбільш ліквідній формі, яка не дає доходу [17, 30-35].

За методикою НБУ показники обчислюються щодо загальних активів банку. На практиці вважається, якщо показник прибутковості активів

перевищує 1 %, то банк працює рентабельно. У зарубіжній практиці оптимальним є значення показника дохідності активів в межах 12 % [30, 33].

Показник ROE вимірює дохідність акціонерного капіталу банку. Його значення особливо цікавить акціонерів банку, оскільки воно приблизно дорівнює розміру чистого прибутку, який отримують акціонери від інвестування свого капіталу. Оптимальне значення показника ROE 1 — не менше 15% [30, 33].

Співвідношення прибутку та власного капіталу є показником стабільності. Аналіз цього коефіцієнта дає змогу прогнозувати, наскільки зміниться рівень прибутковості банку. На практиці деякі банки (а особливо — їх акціонери) цей показник прибутковості деталізують за допомогою коефіцієнта віддачі статутного капіталу ROE 2. Цей показник характеризує доцільність та ефективність вкладення акціонерами своїх коштів та ефективність віддачі статутного капіталу, а також спроможність банку розпоряджатися всіма його коштами. Для акціонерів і пайовиків певного банку важливе значення має порівняння процента віддачі статутного капіталу з аналогічним показником інших банків для з'ясування сфер найбільш дохідного та вигідного розміщення своїх коштів [31-34].

Показники ROE та ROA істотно впливають на ринкову ціну акцій банку, тому менеджери у процесі управління банком приділяють особливу увагу саме цим коефіцієнтам та їх взаємозв'язку, які можна об'єднати формулою:

$$ROE = ROA \times \frac{A}{K} \quad (1.11)$$

де А – активи банку, К власний капітал.

$$\text{або } \frac{\text{ЧП}}{K} = \frac{\text{ЧП}}{A} \times \frac{A}{K} \quad (1.12)$$

Така залежність вказує на взаємозв'язок прибутку із джерелами формування банківських ресурсів. Навіть банк із невисоким показником прибутковості активів може досягти відносно високого рівня прибутковості капіталу за рахунок максимально можливого використання боргових зобов'язань [8, 9].

За допомогою показника Спред оцінюється ефективність виконання банком функції посередника між вкладниками та позичальниками, а також рівень конкуренції на ринку. В загальному значенні «Спред» є одночасною купівлею та продажем ф'ючерсних контрактів на один і той самий товар з різними термінами постачання або на два різних, але взаємопов'язаних товари [23, 30, 34]. Як правило, в разі загострення конкурентної боротьби спред скорочується і менеджери банку змушені шукати інші джерела одержання прибутків. Аналіз чистого спреду пов'язаний із процентною політикою банку, яка відображається у динаміці процентних ставок за активними й пасивними операціями. Мінімізувати процентний ризик дає змогу узгоджена процентна політика за кредитними та депозитними операціями. Ступінь такої узгодженості характеризує чистий спред. Іншими словами, чистий спред — це різниця між процентними — отриманими та сплаченими — ставками. За його допомогою визначають необхідну мінімальну різницю між ставками за активними й пасивними операціями, яка дає змогу банку мінімізувати витрати, але не принесе прибутку (мінімальне значення показника 0). Оптимальне значення чистого спреду — не менше 1,25 % [10, 11, 34].

Для аналізу прибутковості банків використовують також такі показники, як чистий прибуток на одну акцію (ЧПа, №9 в табл 1.2.) та чисту процентну маржу (ЧПМ № 10 в табл. 1.2). Остання слугує для покриття витрат банку і ризику, у тому числі інфляційного, створення прибутку, покриття договірних угод [10, 11, 34].

Коефіцієнт ЧПМ допомагає з'ясувати, чи може банк забезпечити прибуток у вигляді доходу від процентної різниці як процент до середніх активів. Оптимальним значенням цього показника є 4,5 %. До показників ефективності діяльності банку, крім показників прибутковості банку, відносять ефективності діяльності банку та ефективності діяльності працівників банку. Наведені показники можуть бути деталізовані за рахунок часткових показників, які доповнюють перші та характеризують ефективність окремих видів банківської діяльності [10, 11, 34].

Коефіцієнт операційного доходу (Код) визначають за формулою:

$$\text{Код} = \frac{\text{Операційний дохід}}{\text{Середні активи}}, \quad (1.13)$$

Маржу процентного доходу (Мпд) визначають за формулою:

$$\text{Мпд} = \frac{\text{Процентні доходи}}{\text{Доходи, всього}}, \quad (1.14)$$

Коефіцієнт процентного доходу (Кпд) визначають за формулою:

$$\text{Кпд} = \frac{\text{Процентний дохід}}{\text{Середні активи}}, \quad (1.15)$$

Коефіцієнти характеризують дохідність банківської діяльності. Збільшення їх значення є ознакою успішного управління активами, тоді як низьке значення або зниження цих коефіцієнтів має насторожити керівництво банку. Оптимальним вважають значення коефіцієнту процентного доходу 9-10,5% [10, 11, 34].

Крім традиційних видів діяльності (надання кредитів), досить велику частку в загальних доходах мають непроцентні доходи, до яких відносять комісійні доходи за розрахунково-касовим обслуговуванням банків та клієнтів, результати від торговельних і неторговельних операцій та доходи від інших послуг банку. Під час аналізу цих видів діяльності застосовують коефіцієнт непроцентного доходу та маржу непроцентного доходу (в табл 1.2. під №11), останній зазвичай становить близько 30% [10, 17, 19, 34]. Маржу непроцентного доходу (Мнд) та її коефіцієнт (Кнд) визначають за наступними формулами:

$$\text{Мнд} = \frac{\text{Непроцентний дохід}}{\text{Дохід, всього}}, \quad (1.16)$$

$$\text{Кнд} = \frac{\text{Непроцентний дохід}}{\text{Середні активи}} \quad (1.17)$$

Як свідчить зарубіжний досвід коефіцієнт непроцентного доходу повинен перебувати в межах 1-1,5%. Аналіз наведений показників здійснюється порівняно з планом і в динаміці. Якщо тренд цих показників свідчить про випереджуючі темпи зростання непроцентних активів в активах порівняно з непроцентними витратами, то таке явище розцінюється як позитивне [10, 34].

Показник №12 в табл. 1.2. чисту операційну маржу можна подати у вигляді двох складових — процентного прибутку на одиницю активів та непроцентного прибутку на одиницю активів. Такий поділ дає уявлення про співвідношення доходів від основної діяльності (кредитів, інвестицій, лізингу тощо) та непроцентних доходів, одержаних від надання платних фінансових послуг клієнтам. Із загостренням конкуренції банки шукають нові, «нетрадиційні» джерела доходів, які дають змогу диверсифікувати діяльність і підвищувати величину сукупного прибутку за рахунок непроцентних доходів [30, 33].

Показник продуктивності праці (в табл 1.2. №14) показує ефективність кадрової політики банку, яка впливає на репутацію банку. Показник ПП деякі фахівці відносять до показників, на базі яких здійснюється розрахунок рівня ефективності діяльності банківської установи. У працях П. В. Матвієнка та О. В. Васюренко, ефективність та продуктивність праці в банківській сфері визначають як величину активів на одного працівника. О. А. Кириченко пропонує узагальнюючий показник продуктивності праці в банківській сфері, який включає, як навантаження працівників, показники прибутку, так і обсяги активів на одного працівника. За допомогою показника продуктивності праці А. Шеремет, Г. Щербакова, досліджуючи проблеми фінансового аналізу в банках з метою визначення рентабельності банку, серед інших фінансових показників використовують і показники ефективності роботи банківського персоналу. У роботах М. Паладія досліджено взаємозв'язок між досягненням бажаної продуктивності та результативності праці банківського персоналу і мотивацією праці в комерційних банках [36-40].

Показник №12 в табл. 1.2. – адекватність регулятивного капіталу (АРК) надає інформацію щодо здатності комерційного банку своєчасно і в повному обсязі здійснити розрахунки по зобов'язанням, які виникають із торговельних, кредитних чи інших операцій грошового характеру, нормативне значення якого має бути не менше ніж 10%. Методика визначення і розрахунку величини регулятивного капіталу базується на засадах, розроблених Базельським комітетом з метою дотримання банками мінімальних вимог до достатності

капіталу, які взято за основу НБУ в Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні [41].

Отже, одним з головних напрямків роботи менеджменту банку є зростання розглянутих показників прибутковості, іншим не менш важливим напрямком їх діяльності є зниження ризику банківських операцій.

1.3. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку

Банки, як регулятори грошового обігу і посередники в накопиченні та перерозподілі грошових ресурсів мають важливе значення для економічного розвитку країни в будь-який час її розвитку. Для ефективної діяльності банківської структури важливим є оптимізація структури доходів та підвищення ліквідності банків, які керуються як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками. До зовнішніх відносять зокрема вплив НБУ.

Для зниження ризику функціонування можуть бути встановлені обмеження з боку державних органів на деякі види діяльності комерційних банків або на окремі види активних операцій, зокрема обмежується право банків на безпосереднє володіння нерухомістю у зв'язку з високим ризиком та низьким рівнем її ліквідності. Найбільш популярними методами впливу є облікова (дисконтна) політика, операції на відкритому ринку та зміна норм обов'язкових резервів банків. НБУ вживає протекційні заходи для захисту від уже існуючої (загрозливої для банку) ситуації, яка може спричинити неплатоспроможність, збитки, банкрутство. Тобто за допомогою цих заходів здійснюється захист банків та їх клієнтів від можливих наслідків фінансових ускладнень. Отже, встановлення стабільності у банківській системі прямо залежить від заходів НБУ, основною метою яких є забезпечення високого рівня економіки [36, 42].

З іншого боку, встановлені обмеження НБУ неоднозначно впливають на діяльність комерційних банків, що відповідно позначається на фінансовому секторі економіки, адже банки виступають як регулятори грошового обігу й

посередники в акумуляції та перерозподілі грошових ресурсів. На сьогоднішній день, деякі банки взагалі призупинили свою діяльність, зменшилась кількість депозитів, почали зростати ставки по кредитах, збільшилась значна кількість проблемних активів. Вище означені аспекти вимагають від банків підвищення ефективності діяльності, удосконалення методичних підходів до забезпечення фінансової стійкості шляхом більш повного використання банківських інструментів і послуг [42]. Загальна схема підвищення прибутковості банку наведена на рисунку 1.3.

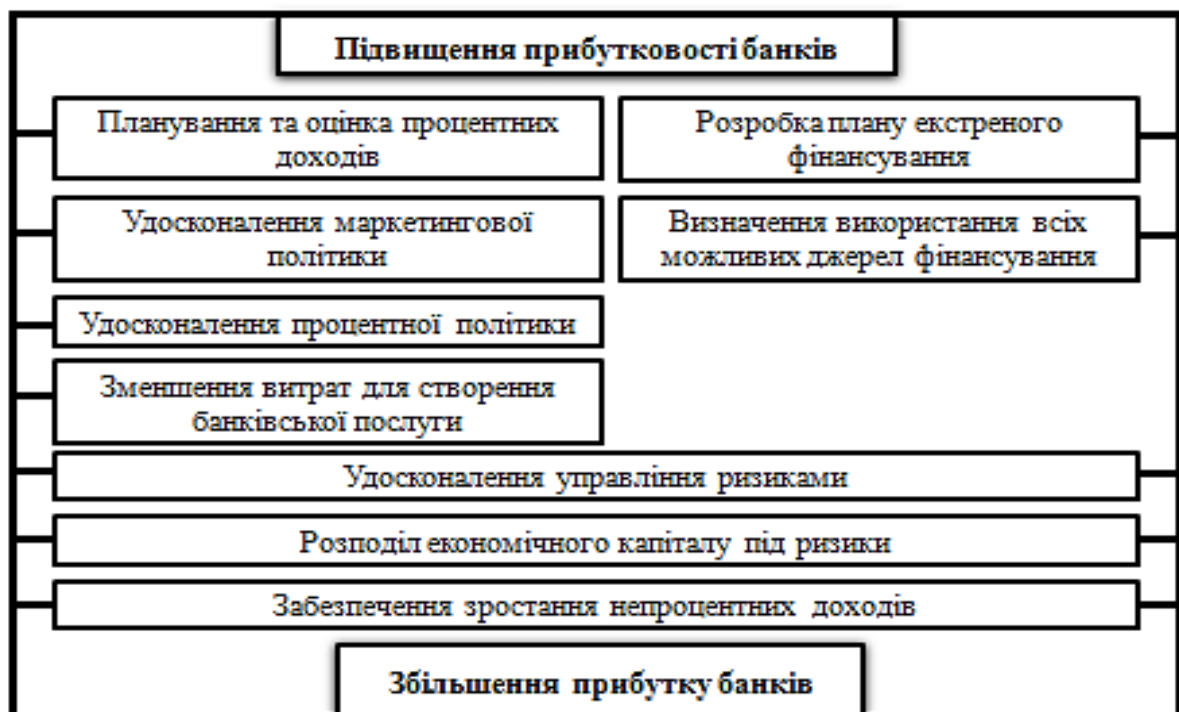

Рисунок 1.3 - Шляхи підвищення прибутковості банків

Джерело: складено на основі [43, 45, 46]

Одне з найважливіших і складних завдань, що постає у сфері фінансової діяльності перед менеджментом банку, полягає в балансуванні між прибутковістю та ризиком, пошук їх оптимального співвідношення. Критерієм оптимальності в такому разі є мета діяльності комерційного банку,

сформульована як максимізація ринкової вартості власного капіталу (підвищення вартості для акціонерів) [43-48].

Показник, що узагальнює банківську діяльність на сьогодні прийнято вважати прибутковість капіталу ROE, а показник прибутковості активів ROA в основному відображає внутрішню політику банку, зокрема, професіоналізм його управлінського апарату. В свою чергу, керівництво банку має вирішувати задачі, що сприяють підтримці оптимальної структури активів і пасивів з погляду доходів і витрат. Показник прибутковості активів характеризує ефективність використання всіх ресурсів, які банк отримав у своє розпорядження, а показник прибутковості капіталу – прибутковість капіталу учасників [49].

Оскільки прибуток є одним із найважливіших індикаторів, які характеризують фінансові результати діяльності банків, є матеріальною основою подальшого функціонування та визначення рейтингу на банківському ринку, то утримання його на достатньому рівні необхідно банківським установам для залучення нового капіталу, що дозволяє збільшити обсяги та підвищити якість пропонованих послуг, стимулює удосконалення операцій, зниження витрат і розвиток банківських технологій. Прибуток банку формується завдяки отриманню доходів від здійснення різних видів господарської діяльності, найбільшу частину з яких займають процентні доходи. Разом з комісійними та іншими доходами банку, процентні доходи формують загальний дохід, який після зменшення на суму загальних витрат дорівнює прибутку банківської установи до оподаткування. Отже, для збільшення розміру прибутку у банку, потрібно спрямовувати діяльність у двох пріоритетних напрямках, перший з яких полягає у підвищенні процентних та комісійних доходів, а інший – у зменшенні процентних та комісійних витрат. За думкою деяких фахівців для зростання прибутковості капіталу банку необхідно збільшити прибутковість його активів і зменшити частку статутного капіталу банку [50-60].

Концепція «високорентабельної банківської діяльності», у країнах з розвиненою ринковою економікою, базується на трьох «китах» [27, 40, 43]:

I) максимізації доходів (від наданих кредитів та операцій із цінними паперами, а також підтримка гнучкої структури активів, яка пристосована до змін процентної ставки);

II) мінімізації витрат (через оптимізацію структури пасивів, зменшення витрат від безнадійних позичок, жорсткий контроль за накладними витратами;

III) грамотному та ефективному менеджменті.

Даний зарубіжний досвід з метою підвищення рентабельності діяльності українських банків, яка передбачає максимізацію доходів, мінімізацію витрат та формування високоефективного менеджменту банку на сьогодні адаптують до українських банків з врахуванням економічних та національних особливостей.

В банківській діяльності Українських банків на сьогодні для збільшення прибутковості активів апаратом правління застосовують наступні напрямки [48-52]:

- збільшується ставка відсотків по активним відношеннях і зменшується ставка відсотків по притягнутих коштах;
- збільшується частка власних коштів банку в загальній сумі його коштів (показник платоспроможності);
- зменшується співвідношення власних і притягнутих коштів.

В цілому до методів покращення ефективності формування і розподілом прибутку банку відносять заходи із збільшення процентних, комісійних та непроцентних доходів банку та зменшення рівня витрат банку за рахунок залучення більш дешевих ресурсів та підвищення частки доходних активів у загальних активах банку, збільшувати обсяг власного капіталу, наприклад за рахунок капіталізації дивідендів, а також ефективне управління співвідношенням прибуток-ризик [52, 55-58].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

В результаті аналізу літератури щодо економічного обґрунтування ефективності банківської діяльності були зроблені наступні узагальнення:

1. Основною метою діяльності банку є формування прибутку, який необхідний для створення адекватних резервів фонду, стимулювання персоналу і керівництва до розширення та вдосконалення операцій, оптимізації та підвищення якості наданих послуг, підвищення капіталу. Джерелами створення прибутку банку виступають банківські доходи (процентні, комісійні, торговельні інші), небанківські та непередбачені доходи, а завданням системи управління прибутку банківської діяльності, є недопущення зниження прибутковості діяльності банківської системи, яка є матеріальною основою його подальшого функціонування та його рейтингу на банківському ринку.

2. Аналіз банківської діяльності проводиться задля встановлення основних взаємозв'язків між операціями та отриманою прибутковістю. Для цього застосовують в основному відсоткові показники, такі як рентабельність активів та доходів, спред, маржі, адекватність регулятивного капіталу. Багато показників мають рекомендовані значення відповідно до яких можна зробити висновок стосовно ефективності роботи банку за певний період.

3. Отримання більшого прибутку пов'язано з ризиком, тому потрібно проаналізувати шляхи ефективні для конкретного підприємства. В цілому до методів покращення ефективності формування і розподілом прибутку банку відносять заходи із збільшення процентних, комісійних та непроцентних доходів банку та зменшення рівня витрат банку за рахунок залучення більш дешевих ресурсів та підвищення частки доходних активів у загальних активах банку, збільшувати обсяг власного капіталу, наприклад за рахунок капіталізації дивідендів, а також ефективне управління співвідношенням прибуток-ризик.

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ АТ «ТАСКОМБАНК»

2.1. Загальні відомості про банк

Об'єктом дослідження була діяльність комерційної установи АТ «Таскомбанк»[59-62].

Організаційно-правова форма Банку: акціонерне товариство

Повна назва Банку: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ТАСКОМБАНК»

Скорочена назва: АТ «ТАСКОМБАНК» (далі – «Банк») у 2019 році здійснював діяльність на підставі:

АТ «ТАСКОМБАНК» у 2019 році здійснював діяльність на підставі:

- Банківської ліцензії НБУ № 84 від 25 жовтня 2011 року,
- Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій №84-3 від 11 серпня 2014 року
- Додатку до Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій № 84-3 від 11 серпня 2014 року.

Банк бере участь у державній програмі страхування вкладів фізичних осіб (реєстраційний № 031, свідоцтво Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 028 від 18.10.2012), яка реалізується згідно із Законом України № 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 р.

Зведена інформація АТ «Таскомбанк» згідно ресурсу SMIDA:

- Код ЄДРПОУ АТ «Таскомбанк»: 09806443.
- Діяльність: комерційний банк. Спеціалізація: фінансові послуги.
- Юридична адреса: Україна, 01032, м. Київ, вул. С. Петлюри, 30
- Фактична адреса : Відділення по всій Україні, крім АР Криму та Луганської області.
- Зареєстрований: Державною реєстраційною службою України, 21.10.1991р.
- Код КОАТУУ: 8038000000 Оболонський район
- Ліцензія: № 84 від 25.10.2011р.

- Власник: Тігіпко Сергій Леонідович (99,86%).
- Голова Правління: Дубей Володимир Володимирович
- Сайт: tascombank.ua [63].

Станом на 2019р: відділень у всіх регіонах України – 108. Кількість співробітників на 2019 штатних та позаштатних -1762, в 2018р – 1925, Фонд оплати праці за 2019р становив 514 млн. грн., в 2018р – 367млн грн. Власний капітал банку становить 2,121 млрд. грн., активи – 17,709 млрд. грн., чистий прибуток – 402 млн. грн. Станом на 31 грудня 2019 4 року Банк має 103 відділення на території України (2018 рік – 111 відділень). Чисельність персоналу Банку станом на 31 грудня 2019 року склала 1 762 працівників (2018 рік – 1 925 працівників). Протягом 2019 року відбулися зміни в провідному управлінському складі Банку [64, 65].

АТ «Таскомбанк» є одним з найперших комерційних банків України – заснований в 1989 р. під назвою «Тавридабанк». В 2005р приєднався до складу учасників БАНКІВСЬКОЇ ГРУПИ «ТАС», яка на сьогодні є материнською компанією (рішення Комітету Національного банку України з питань нагляду та регулювання діяльності банків від 22 березня 2017 № 72). Однією з основних сфер діяльності групи є фінансовий сектор економіки, який становить для групи довгостроковий стратегічний інтерес [66].

У 2012 році рішенням загальних зборів акціонерів Банк змінив своє найменування на ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ТАСКОМБАНК». У 2016р банк пройшов «чистку» НБУ без необхідності капіталізації. На виконання вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» від 16 листопада 2018 року за № 2210, рішенням Загальних зборів акціонерів ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ТАСКОМБАНК» (протокол № б/н від 2 серпня 2019 року) тип Банку було змінено з публічного акціонерного товариства на приватне, у зв'язку з чим повне найменування ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ТАСКОМБАНК» змінено на АКЦІОНЕРНЕ

ТОВАРИСТВО «ТАСКОМБАНК»: 10 червня 2019 року було здійснено державну реєстрацію Статуту Банку в новій редакції, внесено відповідні зміни до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань [59, 66].

Кінцевим бенефіціарним власником Банку є громадянин України – Тігіпко Сергій Леонідович, якому належить 100% корпоративних прав ALKEMI LIMITED (АЛКЕМІ ЛІМІТЕД), яка володіє 99,93065% статутного капіталу Банку. Тігіпко Сергій Леонідович є акціонером Банку та прямо володіє його однією акцією. Сукупний відсоток участі Тігіпко Сергія Леонідовича в Банку становить 99,93066%. Сукупна частка керівництва в акціях Банку (пряма та опосередкована) станом на 31 грудня 2019 року складає 0,00183% (31 грудня 2018 року: 99,93249%) [59, 64].

АТ «ТАСКОМБАНК» – універсальний комерційний банк, який надає повний спектр фінансових послуг як корпоративним, так і приватним клієнтам. Стратегічним напрямком розвитку для Банку є комплексна робота з корпоративними та приватними клієнтами. Надаючи повний спектр фінансових послуг, банк гармонійно поєднує індивідуальний підхід, технологічність і зручність користування банківськими продуктами. Працюючи на засадах тривалого партнерства, Банк допомагає своїм клієнтам знаходити оптимальні рішення для досягнення стабільного фінансового успіху та зростання їх добробуту [59, 64, 65]. З 2019 року Банк здійснює такі види діяльності:

- кредитування юридичних та фізичних осіб;
- документарні операції (гарантії, акредитиви);
- розміщення та залучення кредитів і депозитів на міжбанківському ринку;
- залучення депозитів юридичних та фізичних осіб;
- розрахунково-касове обслуговування та ведення рахунків клієнтів в національній та іноземній валютах;
- здійснення операцій з використанням банківських платіжних карток;
- операції з цінними паперами;
- діяльність зберігача цінних паперів;

- супроводження зовнішньоекономічної діяльності клієнтів за експортно-імпортними операціями, за операціями пов'язаними з рухом капіталів;
- встановлення та ведення кореспондентських відносин із банками-кореспондентами;
- операції з придбання та продажу іноземної валюти за гривню, обмінні операції з іноземними валютами;
- прийняття платежів населення;
- надання в оренду індивідуальних сейфів;
- міжнародні грошові перекази;
- грошові перекази в національній валюті по території України;
- надання послуг з купівлі-продажу банківських металів у фізичних осіб;
- інші операції [64].

АТ «ТАСКОМБАНК» за результатами 2019 року отримав прибуток в розмірі 459 млн. грн. (2018 рік – 402 млн. грн.), показники прибутковості за результатами 2019 року склали: ROA 2,5%, ROE 19,5% (2018 рік: ROA 2,6%, ROE 26,3%). З 2019 і по сьогодні знаходиться у списку системно важливих банків України. Дана категорія аналізується щорічно і за 2015-2018 банк не мав цього статусу. Станом на 01.01.2020 року АТ «ТАСКОМБАНК» за розміром чистих активів займає 17 місце у банківській системі України за обсягами активів (01.01.2019: 17 місце) [59, 64, 66]:

1. Капітал Банку за 2019 рік утримувався на стабільному рівні, всі нормативи капіталу виконувалися зі значним запасом.
2. Нормативи ліквідності виконувалися зі значним перевищенням нормативних значень, що підтверджує здатність Банку виконувати свої зобов'язання перед клієнтами.
3. Кредитний ризик знижувався.

З 2016р Банк проходить успішно стрес-тестування Національним банком України, за результатами якого Банк не потребує додаткової капіталізації. Підтвердження оцінки довгострокового кредитного рейтингу Банку за Національної рейтинговою шкалою на інвестиційному рівні – рейтинг uaAAA,

прогноз «стабільний». Підтвердження рейтингу надійності банківських вкладів (депозитів) на рівні «5». Досягнення Банку відзначили й провідні фінансові видання: за підсумками рейтингу «50 Провідних Банків України 2019» Банк увійшов до ТОП-10, в номінації «Народний банк» FinAwards-2019 отримав друге місце та визнаний Банком №1 з E-Commerce в Україні за результатами дослідження міжнародного клубу «Банкір». І місце в рейтингу «Фінансовий Оскар» у номінаціях «Найпрофесійніший банк», «Корпоративний партнер», «Privatebanking»; «Валютний банк для бізнесу» – за версією «Фінансового клубу»; ТОП-3 у рейтингу надійності банківських депозитів за версією «Стандарт Рейтингу» та інші. ТАС24 Бізнес отримав срібло в категорії "Кращий онлайн-банк для підприємців в 2019 році", підтвердивши статус одного з найсильніших гравців фінансового бізнес-ринку України. АТ «ТАСКОМБАНК» в 2019 році, також як і в 2018 році, був визнаний системно важливим банком [59, 64, 66].

АТ «ТАСКОМБАНК» та GetMarket в 2019 році розпочали спільну роботу в рамках онлайн-платформи для багатосторонньої підтримки підприємств, які є гравцями ринку відновлюваної електричної енергії в Україні. У напрямку підтримання та розвитку каналів продажів:

- вибудовування якісного обслуговування клієнтів в мережі відділень, що відповідають критеріям: sales-service-center;
- подальший розвиток єдиного продаючого Контакт-центру з високою якістю обслуговування клієнтських звернень;
- вибудовування якісного обслуговування роздрібних клієнтів сегменту Private, створення персональних менеджерів з продажу даного сегменту;
- АТ «ТАСКОМБАНК» розпочав співпрацю в рамках спільного проекту України та ЄІБ для фінансування бізнесу;
- подальше встановлення у регіональній мережі терміналів самообслуговування клієнтів (ПТКС) та банкоматів.
- управління дохідністю, оптимальне управління витратами;
- оптимізація структури доходів Банку, стабільна прибуткова діяльність;

- подальша реалізація заходів щодо оптимізації витрат (централізація процесів закупівель, аутсорсинг послуг, лімітування затрат, закупівлі через процедуру тендерів з використанням системи електронних закупівель);
- бюджетування у розрізі центрів фінансової відповідальності;
- розрахунок прибутковості кредитної угоди, принцип врахування при визначенні відсоткової ставки рівня ризику за клієнтом;
- розрахунок інвестиційної привабливості та ефективності угод з придбання портфелів [64].

У напрямку підтримання та розвитку клієнтської бази, продуктів впроваджено:

- вдосконалення депозитного продуктового ряду;
- випуск Банком перших в Україні облігацій за стандартами ЄС;
- впроваджено електронний факторинг;
- запущено сервіс бухгалтерія онлайн для клієнтів МСБ в ТАС24Бізнес;
- ТАС24Бізнес запустив нові легкі заставні кредити для малого та середнього бізнесу;
- розроблено окремий тарифний план «ТАС НЕРЕЗИДЕНТ», найшвидший спосіб відкрити та якісно обслуговувати рахунки компаніям-нерезидентам;
- продовження оптимізації продуктової лінійки карткових продуктів;
- введення програми переваг для клієнтів роздрібного бізнесу (надбавки, бонуси, cash-back);
- оптимізація процесів роздрібного бізнесу, що підвищують якісь обслуговування клієнтів;
- покращення сервісів «ТАС Mobile» та ТАС24Бізнес для корпоративних клієнтів, що дозволяє управляти рахунками за допомогою смартфонів і планшетів;
- активний розвиток електронної комерції;
- впроваджено послугу ApplePay — послуга мобільного платежу та цифрового гаманця від AppleInc., яка дозволяє користувачам здійснювати платежі особисто [59].

Проведено інші комплексні заходи у сфері інформаційних технологій:

- проведення комплексних заходів щодо посилення кібербезпеки, забезпечення безперервності бізнес-процесів;
- подальша централізація інформаційних ресурсів, системи управління програмним забезпеченням та технічним забезпеченням;
- подальша автоматизація банківських продуктів та процесів, розвиток дистанційних каналів обслуговування та цифрових технологій [59, 64].

Економіка України на сьогодні вважається ринковою, хоча вона демонструє особливості економіки, що розвивається, які характеризуються, але не обмежуються, низьким рівнем ліквідності на ринках капіталу, достатньо високою інфляцією та значним дефіцитом балансу державних фінансів та зовнішньої торгівлі. На початок 2019р в країні зберігалася макроекономічна стабільність, споживча інфляція стрімко сповільнилася за всіма основними компонентами індексу споживчих цін і досягла середньострокової цілі у 5%, задекларованої в 2015 році. Відповідно в банківській системі закріплювалися позитивні тенденції попередніх періодів: попит на банківські послуги відновлювався, банки жвавіше кредитували фізичних осіб [59, 64-66]. АТ «ТАСКОМБАНК» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Керівництво стежить за станом розвитку поточної ситуації і вживає заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків наскільки це можливо [59].

2.2. Економічні показники діяльності АТ «Таскомбанк»

АТ «Таскомбанк» на сьогоднішній день позиціонують як системно важливий банк України, який зважаючи на конкуренцію впевнено розвивається на фінансовому ринку України. В підтвердження цьому спостерігаємо зростання активів за період 2015-2019рр. в 5 разів: з 3814 млн. грн в 2015 році до 19211 млн. грн в 2019р. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні показники балансу АТ «Таскомбанк» за період 2015-2019 рр.

Показник	2015, тис. грн.	2016, тис. грн.	2017, тис. грн.	2018, тис. грн.	2019, тис. грн.	Темп зрост. (2016/2015)	Темп зрост. (2017/2016)	Темп зрост. (2018/2017)	Темп зрост. (2019/2018)
Активи									
Грошові кошти та високоліквідні цінні папери	810	1964	2479	3629	5492	2,42	1,26	1,46	1,51
Кредити та заборгованість клієнтів	2742	5478	10402	12408	12383	2,00	1,90	1,19	1,00
Необоротні активи	262	687	961	1672	1335	2,62	1,40	1,74	0,80
Усього активів:	3814	8130	13843	17709	19211	2,13	1,70	1,28	1,08
Пасиви									
Кошти клієнтів	2542	5734	10850	13763	14667	2,26	1,89	1,27	1,07
Інші залучені кошти та цінні папери	628	1412	1557	1433	1921	2,25	1,10	0,92	1,34
Податкові зобов'язання	0	1	20	43	37	-	27,90	2,12	0,87
Субординований борг	297	329	479	342	0	1,11	1,45	0,71	0,00
Усього зобов'язань	3468	7477	12909	15588	16632	2,16	1,73	1,21	1,07
Статутний капітал	308	308	608	1153	1153	1,00	1,97	1,90	1,00
Додатковий капітал	0	300	125	42	42	-	0,42	0,34	1,00
Резерви	23	24	28	158	172	1,03	1,17	5,68	1,09
Нерозподілений прибуток	15	21	173	769	1212	1,37	8,38	4,44	1,58
Усього власного капіталу	346	652	934	2121	2580	1,89	1,43	2,27	1,22
Усього баланс	3814	8130	13843	17709	19211	2,13	1,70	1,28	1,08

Джерело: складено автором на основі відомостей [60-64, 67-71]

Найвище зростання показників активів демонструє категорія «Грошові кошти та високоліквідні цінні папери» - підвищення майже в 7 разів з 2015 по 2019рр. Найбільший темп зростання для цієї статті спостерігається в критичних для банківської системи роках 2015-2016. В 2019р. порівняно з 2018р. відбулося зниження кількості необоротних активів на 20%.

Як видно з таблиці 2.1 щороку в банку збільшується сума залучених коштів клієнтів, а саме з 2016 по 2019 їх кількість зросла майже в шість разів, відповідно. Також спостерігається збільшення майже в 7 разів інших залучених коштів та цінних паперів, які становлять другу за вагомістю статтю в складі зобов'язань банку. Ефективна політика банку щодо підвищення величини статей власного капіталу дозволило в 2019 році припинити використання субординованого боргу. Зростання власного капіталу протягом досліджуваного періоду відбувалось передовсім через збільшення статутного капіталу та нерозподіленого прибутку, найбільші темпи приросту яких спостерігаються в 2017 році. За цей період здійснювалось активне залучення інших коштів, зростання податкових зобов'язань.

Проте необхідно зазначити, що незважаючи на кратне зростання окремих показників, в цілому темп приросту статей активів і пасивів знижується.

Щодо безпосереднього показника ефективності діяльності Банку - прибуток «Таскомбанку» після оподаткування за період 2015-2019рр зріс в 466 разів, що вказує на безпосередню роботу менеджерів щодо підвищення збільшення ефективності банку (табл. 2.2). Як видно з таблиці, найвищі значення темпів його зростання зафіксовано для 2015-2016рр та 2016-2017рр, 6,38 та 23,68, відповідно.

Таблиця 2.2 – Фінансові результати АТ «Таскомбанк» за 2015-2019 роки

№ з/п	Назва статей	2015, тис. грн.	2016, тис. грн.	2017, тис. грн.	2018, тис. грн.	2019, тис. грн.	Темп зрост., (2016/2015)	Темп зрост., (2017/2016)	Темп зрост., (2018/2017)	Темп зрост., (2019/2018)
1.	Чистий відсотковий дохід	170549	307425	795851	1101142	1239595	1,80	2,59	1,38	1,13
1.1.	Відсотковий дохід	514761	896699	1725237	2244420	2558823	1,74	1,92	1,30	1,14
1.2.	Відсоткові витрати	-344212	-589274	-929386	-1143278	-1319228	1,71	1,58	1,23	1,15
2.	Чистий комісійний дохід	33553	73580	221344	330861	463175	2,19	3,01	1,49	1,40
2.1.	Комісійний дохід	52509	119365	328943	582266	908613	2,27	2,76	1,77	1,56
2.2.	Комісійні витрати	-18956	-45785	-107599	-251405	-445438	2,42	2,35	2,34	1,77
3.	Чистий торговельний дохід	102063	141623	106509	96608	22315	1,39	0,75	0,91	0,23
3.1.	Операції з фінансовими інструментами	27849	84914	16896	98960	-55120	3,05	0,20	5,86	-0,56
3.2.	Операції з цінними паперами	569	2142	19	0	892	3,76	0,01	0,00	
3.3.	Операції з іноземною валютою	78990	54567	89594	-2039	76543	0,69	1,64	-0,02	-37,54
4.	Інший операційний дохід	28096	23420	168384	58495	92390	0,83	7,19	0,35	1,58
5.	Адміністративні та інші операційні витрати	-210919	-414503	-658728	-1051016	-1398339	1,97	1,59	1,60	1,33
5.1.	Загальноадміністративні витрати	-122261	-251730	-395478	-562508	-787846	2,06	1,57	1,42	1,40
5.2.	Витрати на персонал	-88658	-162773	-263250	-488508	-610493	1,84	1,62	1,86	1,25
6.	(Збільшення) зменшення резервів	-120944	-121070	-445112	-45169	141366	1,00	3,68	0,10	-3,13
7.	Прибуток до оподаткування	2398	10475	188248	490921	560502	4,37	17,97	2,61	1,14
8.	Податок на прибуток	-1411	-4177	-35387	-88892	-101401	2,96	8,47	2,51	1,14
9.	Прибуток після оподаткування	987	6298	149144	404054	459955	6,38	23,68	2,71	1,14
10.	Непередбачені доходи/витрати	0	0	3717	-2025	-854			-0,54	0,42
11.	Чистий прибуток	987	6298	152861	402029	459101	6,38	24,27	2,63	1,14

Джерело: складено автором на основі відомостей [60-64, 67-71]

Динаміка підвищення прибутку після оподаткування характеризувалася постійним зростанням чистого відсоткового та чистого комісійного доходів, причому приріст останнього був вищим в продовж всіх досліджуваних років. Показники темпів зростання чистого торгівельного доходу та інших операційних доходів навпаки демонструють зниження значень, крім в 2015-2016 підвищення в 1,38 та 2016-2017рр в 7,19, відповідно.

З іншої сторони, вищі значення показника приросту процентних та інших операційних доходів в 2017 році порівняно з витратами, пояснюється зменшенням значного впливу ризиків банківської діяльності в 2015-2016 роках завдяки постійному моніторингу, жорсткому контролю розміру валютної ставки, виваженому підходу при роботі з проблемною заборгованістю, постійному коригуванню процентної політики, підвищенню вимог платоспроможності до клієнтів. Такі дії суттєво підвищили суму витрат на професійні послуги, проте також було задіяні додаткові джерела доходу такі як переуступлення прав вимоги за кредитами та реалізація необоротних активів.

Для подальшого комплексного аналізу було продемонстровано структуру доходів та витрат банку в таблиці 2.3. Як видно з таблиці, впродовж 2015-2019рр. спостерігається зростання частки комісійних доходів та витрат, тобто банк мав деякі проблеми з отриманням основного процентного доходу та зосередився на наданні інших послуг. У разі приросту невідсоткових доходів баланс банку не збільшується, проте в такому разі створюються додаткові витрати через трудомісткість та підвищення кваліфікації персоналу, що відображається в динаміці комісійних доходів і витрат унаслідок збільшення переліку та обсягів трансакційних операцій клієнтів, в тому числі розвитку електронної комерції (в. ч. бізнес-напрямку).

Чистий торгівельний дохід за показниками наведеними попередньо і в таблиці 2.3 знижувався з 2015р по 2019р, з 14,7 до 0,6, відповідно. Згідно статистики на динаміку чистого торгівельного доходу найбільший вплив мають операції з валютою та фінансовими інструментами. В свою чергу динаміка результату від операцій з валютою передовсім залежить від курсу долару та

євро як основних валют, з якими працює банк. Це відобразилось у збільшенні відповідних надходжень в 2019 році (табл. 2.2), коли на валютному ринку протягом року зберігалася тенденція до зміцнення гривні через надлишкову пропозицію іноземної валюти впродовж тривалого періоду. Основними джерелами надходження валюти були як традиційні експортноорієнтовані галузі (зокрема АПК, металургія та гірничо-добувна промисловість) так і портфельні інвестиції та значна пропозиція готівкової валюти [64].

Таблиця 2.3 – Структура доходів та витрат АТ «Таскомбанк» за період 2015-2019 рр.

Показник	2015р, %	2016р, %	2017р, %	2018р, %	2019р, %
Доходи					
Процентні доходи	74,4	75,9	74,0	75,3	70,9
Комісійні доходи	7,6	10,1	14,1	19,9	25,2
Чистий торгівельний дохід	14,7	12,0	4,6	3,2	0,6
Інші операційні доходи	3,3	2,0	7,2	2,0	2,6
Зменшення резервів	_*	_*	_*	_*	0,8
Непередбачені доходи	0	0	0,2	_*	_*
Витрати					
Процентні витрати	59,8	55,1	54,7	46,0	41,7
Комісійні витрати	3,3	4,3	6,3	10,1	14,1
Загальноадміністративні витрати	21,2	23,5	23,3	22,7	24,9
Витрати на персонал	15,4	15,2	15,5	19,7	19,3
Збільшення резервів	0,3	1,9	0,1	1,4	_*
Непередбачені витрати	0	0	_*	0,1	0

*Примітки: * доходи / витрати мають протилежне значення, тому рекласифіковані в витрати / доходи*

Джерело: складено автором на основі посилань [60-64, 67-71]

Також потрібно зазначити про переведення в 2019 році обліку покриття деяких фінансових активів до складу кредитів та заборгованості клієнтів, що призвело до від'ємного значення результату від операцій із фінансовими інструментами в цьому році [64].

Протягом останніх років Банк сформував достатній обсяг резервів за проблемними кредитами та вів активну роботу щодо скорочення обсягів проблемної заборгованості, внаслідок чого за результатами 2019 року Банк

отримав позитивний ефект від розформування резервів, абсолютне значення чого видно в табл. 2.2, відносно – в табл. 2.3 [64].

Наступними за величиною частки після відсоткових витрат є загальноадміністративні витрати та витрати на персонал, суми яких зростають через постійне збільшення зарплат та розвитком банку. Зростання іншого доходу було забезпечено передовсім внаслідок реалізації заставного майна [64].

Процентні доходи та витрати є результатами основної діяльності банку та становлять найбільшу частку в структурі, тому їх детальніше розглянуто в таблиці 2.4. та 2.5. Потрібно зазначити, що темп зростання в даних таблицях стосуються абсолютних значень процентних доходів.

Таблиця 2.4 – Структура та динаміка процентних доходів АТ «Таскомбанк» за період 2015-2019 рр.

Процентні доходи	2015, %	2016, %	2017, %	2018, %	2019, %	Темп зрост., 2016/2015	Темп зрост. 2017/2016	Темп зрост. 2018/2017	Темп зрост. 2019/2018
Кредити та заборгованість клієнтів	88,1	93,9	84,2	85	83,1	1,86	1,73	1,28	1,14
Процентні доходи з фінансового лізингу оренди	3,1	1,3	9,9	7,9	8,3	0,75	14,23	1,02	1,22
Депозитні сертифікати НБУ	0	0,5	2,8	2,5	5,3		9,9	1,13	2,46
Боргові цінні папери в портфелі банку на продаж	2,8	1,5	2,1	2,8	1,5	0,96	2,63	1,69	0,62
Депозити та кредити овернайт в інших банках	2,8	1,6	2,6	4,1	2,9	1	3,13	2,03	0,81
Рахунки в інших банках	6,1	2,6	0,4	0,1	0,1	0,75	0,29	0,45	0,56
Інші	0	0	0,1	0,3	0,4			4,75	1,85
Усього процентних доходів	100	100	100	100	100	1,74	1,92	1,27	1,17

Джерело: складено автором на основі посилань [60-64, 67-71]

Як видно з таблиці 2.4, кредити та заборгованість клієнтів складають основну долю процентних доходів банку, проте щороку спостерігається зменшення темпів приросту. В 2016 році зростання частки даної статті спровоковано абсолютним зменшенням інших надходжень, крім депозитних

сертифікатів, які банк почав використовувати в цьому році. Напроти в наступному році банк активізував застосування інших джерел доходу, зокрема фінансового лізингу, дохід від якого в 2017 році зріс в 14,2 рази та в подальшому залишався на одному рівні зі зростанням темпу приросту в 2019 році до 22%. Категорія «Депозитні сертифікати Національного банку України» почали фігурувати в структурі процентних доходів з 2016р. Банк кожного року зменшував суму на рахунках в інших банках, що відобразилось в структурі, проте активно використовує маловитратні депозити та кредити на одну ніч, що є одним із найліквідніших банківських інструментів.

Динаміка процентних витрат, що представлена в табл. 2.5, головним чином залежить від портфеля коштів клієнтів банку, приріст якого щороку зменшується, виняток складає лише майже подвійний приріст в 2017 році, що пов'язано із активним застосуванням фінансового лізингу.

Таблиця 2.5 – Структура процентних витрат АТ «Таскомбанк» за період 2015-2019 рр.

Процентні витрати	2015, %	2016, %	2017, %	2018, %	2019, %	Темп зрост., 2016/2015	Темп зрост., 2017/2016	Темп зрост., 2018/2017	Темп зрост., 2019/2018
Строкові кошти клієнтів	71,0	68,7	83,0	83,2	81,3	1,66	1,91	1,23	1,13
Поточні рахунки	9,0	14,9	5,3	10,8	11,9	2,82	0,56	2,50	1,27
Строкові кошти інших банків	0,0	0,4	0,1	0,4	2,3	153,14	0,30	7,26	6,49
Боргові цінні папери, що емітовані банком	13,1	11,1	8,2	2,5	1,5	1,45	1,16	0,38	0,67
Процентні витрати за субординованим боргом	0,0	4,2	2,8	2,5	1,0	-	1,05	1,11	0,46
Інші залучені кошти	6,9	0,7	0,6	0,1	2,0	0,18	1,32	0,27	16,78
Депозити та кредити овернайт в інших банках	0,0	0,1	0,1	0,4	0,1	-	1,76	6,33	0,14

Джерело: складено автором на основі посилань [60-64, 67-71]

Також банк скорочує використання коштів залучених борговими цінними паперами та субординованим боргом, що вплинуло на відповідні статті витрат. Нерівномірним впродовж досліджуваного періоду був розвиток згідно таблиці

2.5 категорій «Інші залучені кошти та Депозити та кредити овернайт в інших банках».

В таблиці 2.6 наведено додаткові вихідні дані для розрахунку коефіцієнтів рентабельності банку (табл. 2.7), згідно з якими рентабельність банку в цілому зростає.

Таблиця 2.6 – Додаткові вихідні дані для розрахунку показників прибутковості за 2015-2019 роки

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Середньорічні активи банку, тис. грн	3387200	5971611	10986035	15775921	18460234
Середньорічний власний капітал, тис. грн	345589	499231	793169	1527638	2350441
Середньорічні активи, що приносять процентний дохід, тис. грн	2432406	4109945	7940059	11404658	12395507
Середньорічні пасиви, за якими виплачуються проценти, тис. грн	4233845	5357976	9845937	13650685	15239449
Кількість акцій банку, шт.	4400	4400	6701	10046	16471
Середньорічна кількість працівників, ос.	527	1159	1446	1925	1762
Регулятивний капітал, тис. грн	612916	996043	1213405	2354042	2216016

Зростання рентабельності відображається в динаміці показників прибутковості активів (ROA) та власного капіталу (ROE), які, проте, в 2015-2016 не відповідали нормативному значенню, тобто активи та капітал використовувались недостатньо ефективно для отримання потрібної суми чистого прибутку. Як видно з таблиці 2.7, показник чистого спреду коливається, зменшуючись в 2016 та 2018 роках, тобто в ці роки банк мав проблеми з отриманням процентного прибутку.

Політика банку в 2017 році збільшила суму чистого прибутку на акцію в майже 16 разів, ROA та ROE в 13,2 та 15,3 разів відповідно. Спад чистої процентної маржі в 2018 році пов'язано із зростанням облікової ставки НБУ, за якої підвищились процентні ставки та клієнти зменшили попит на кредити та віддавали перевагу державним позикам. Показники чистого процентного доходу є нижчими за оптимальні, однією із причин є нестабільна економічна ситуація в країні, недостатність ресурсів клієнтів для вкладів та кредитів.

Таблиця 2.7 – Показники прибутковості АТ «Таскомбанк» в 2015-2019рр.

№	Показник	2015, %	2016, %	2017, %	2018, %	2019, %	Темп зрост., 2016/2015	Темп зрост., 2017/2016	Темп зрост., 2018/2017	Темп зрост., 2019/2018
1	Прибутковість активів ROA	0,03	0,11	1,39	2,55	2,49	3,62	13,19	1,83	0,98
2	Прибутковість капіталу ROE	0,29	1,26	19,27	26,32	19,53	4,42	15,28	1,37	0,74
3	Чистий спред	13,0	10,8	12,3	11,3	12,0	0,83	1,14	0,92	1,06
4	ЧПа або EPS	0,22	1,43	22,81	40,02	27,87	6,38	15,94	1,75	0,70
5	Чиста процентна маржа	5,04	5,15	7,24	6,98	6,71	1,02	1,41	0,96	0,96
6	Чиста непроцентна маржа	-1,39	-2,95	-1,48	-3,58	-4,44	2,11	0,50	2,42	1,24
7	Показник НД/А	5,24	4,76	5,53	4,67	5,69	0,91	1,16	0,85	1,22
8	Чиста операційна маржа	3,64	2,20	5,77	3,40	2,27	0,60	2,62	0,59	0,67
9	Рентабельність витрат	0,17	0,59	9,0	16,19	14,51	3,43	15,29	1,80	0,90
10	Продуктивність праці	1,9	5,4	105,7	208,8	260,6	2,90	19,45	1,98	1,25
11	Адекватність регулятивного капіталу	18,10	16,68	11,04	14,92	12,00	0,92	0,66	1,35	0,80

Джерело: складено автором на основі посилань [60-64, 67-71]

Оскільки чиста непроцентна маржа від’ємна, тобто інші витрати перевищують інші доходи застосовано показник відношення непроцентного доходу до активів. Зниження в 2016 році показника пояснюється відсутністю доходу від переуступлених прав вимоги, в наступному році – наявності суттєвої суми доходу, що збільшило частку інших доходів в структурі.

Банк дійсно активно використовує непроцентні доходи, що відображається в високих показниках коефіцієнту непроцентного доходу. Чиста операційна маржа, що показує ефективність банківської діяльності в цілому до наявних ресурсів, має негативні показники динаміки. Зростаюча рентабельність витрат при значеннях попереднього коефіцієнта може свідчити про досить значну частину непродуктивних активів.

Динаміка продуктивності праці свідчить про зростання прибутку на робітника від 1,9 до 260,6 тис. грн. Згідно показнику адекватності регулятивного капіталу у банку є достатньо капіталу для нормальної діяльності та отримання прибутку.

Отже, як було зазначено в попередньому підрозділі банк активно розвивається: спостерігається зростання активів за період 2015-2019 роки та головного показника ефективності діяльності банку – прибутку. Динаміка підвищення прибутку характеризувалася постійним зростанням чистого відсоткового та чистого комісійного доходів, причому приріст останнього був вищим в продовж всіх досліджуваних років, що і відобразилось в зростанні частки комісійного доходу в загальних надходженнях банку. На динаміку процентних доходів найбільший вплив мають кредити та заборгованість клієнтів, процентних доходів – строкові кошти клієнтів, приріст якіст в цілому зменшується. Показники темпів зростання чистого торгівельного доходу та інших операційних доходів навпаки демонструють зниження значень, крім 2016р. та 2017р. Другими за величиною частки після відсоткових витрат є загальноадміністративні витрати та витрати на персонал, суми яких зростають через постійне збільшення зарплат та розвитком банку.

За показникам прибутковості можна зробити висновок, що у банку було проблеми з рентабельністю в 2015-2016 роках у зв'язку з реорганізацію банківського сектору та нестабільною ситуацією в країні, в подальшому ефективність діяльності підвищувалась, проте в 2019 році спостерігається зниження загальної прибутковості банку внаслідок загального збільшення трудомісткості всіх джерел доходу.

2.3. Кореляційно-регресійний аналіз прибутковості АТ «Таскомбанк»

Для кращої оцінки ефективності діяльності «Таскомбанку» наступним етапом роботи було застосування кореляційних методів, які дають змогу зрозуміти глибинну сутність процесів взаємозв'язків діяльності досліджуваної

структури. Кореляційно-регресійний аналіз дозволяє перевірити вплив та значущість основних показників доходів та витрат на прибуток досліджуваного банку. Кореляційні зв'язки виявляються не в кожному окремому випадку, а в середньому для багатьох випадків. У цих зв'язках між причиною і наслідком немає повної відповідності, а спостерігається лише певне співвідношення. Особливості кореляційних зв'язків породжують у теорії кореляції два завдання: виміряти щільність зв'язку між ознаками (кореляційний аналіз) та визначити теоретичну форму зв'язку (регресійний аналіз). Перше – виміряти за допомогою спеціальних показників, якою мірою кореляційний зв'язок наближається до зв'язку функціонального. Друге полягає в тому, щоб знайти форму функціонального зв'язку, яка найбільшою мірою відповідає суті кореляційної залежності [9, 72].

Нехай зв'язок між результативною і факторними ознаками описується лінійним рівнянням регресії:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 \quad (2.1)$$

де y – чистий прибуток банку (тис. грн.),

x_1 – чистий відсотковий дохід (тис. грн.),

x_2 – непроцентні доходи (тис. грн.),

x_3 – адміністративні та інші операційні витрати (тис. грн.),

a_0 – вільний член рівняння регресії,

a_i – коефіцієнти рівняння регресії, які характеризують кількісний вплив на результуючий показник зміни величини відповідного факторного показника на одиницю його виміру ($i = \overline{1,3}$).

Вхідні дані для проведення кореляційно-регресійного аналізу надано в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 - Основні фінансові показники діяльності банку за період 2015-2019 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Чистий прибуток, тис. грн	987	6298	152861	402029	459101
Чистий відсотковий дохід, тис. грн	170549	307425	795851	1101142	1239595
Непроцентні доходи, тис. грн	163712	238623	496237	485964	577880
Адміністративні та інші операційні витрати, тис. грн	210919	414503	658728	1051016	1398339

Джерело: складено автором на основі посилань [60-64, 67-71]

Виявлення основних факторів, що впливають на чистий прибуток діяльності підприємства, здійснюється за допомогою кореляційного аналізу окремих фінансових показників діяльності банку. Для його проведення використано MS Excel (надбудова «Аналіз даних/Кореляція»), результати представлено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Результати кореляційного аналізу прибутковості банку

	Чистий прибуток	Чистий відсотковий дохід	Непроцентні доходи	Адміністративні та інші операційні витрати
Чистий прибуток	1			
Чистий відсотковий дохід	0,972	1		
Непроцентні доходи	0,881	0,966	1	
Адміністративні та інші операційні витрати	-0,976	-0,969	-0,907	1

Джерело: складено автором

Оцінка тісноти зв'язку між досліджуваними ознаками здійснювалась із використанням шкали Чеддока, характеристика представлена у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Характеристика тісноти зв'язку чистого прибутку із факторними ознаками

Показник	Чистий відсотковий дохід (ЧВД)	Непроцентні доходи (НпД)	Адміністративні та інші операційні витрати (Адм та Ін)
Чистий прибуток	Дуже тісний	Сильний	Дуже тісний

Джерело: складено автором

Згідно отриманих результатів кореляційного аналізу можна зробити наступні висновки: між чистим прибутком та чистим відсотковим доходом наявний дуже тісний зв'язок, як і між чистим прибутком та адміністративними й іншими операційними витратами, між чистим прибутком і непроцентними доходами спостерігається сильний зв'язок.

За результатом кореляційного аналізу в даному зв'язку наявна мультиколінеарність ($r_{ij} \neq 0, i \neq j$), при чому наявний дуже тісний зв'язок між усіма факторними змінними. За такої умови немає сенсу проводити множинний регресійний аналіз, але оскільки зв'язки між факторними змінними та результуючою також тісні, можна розглянути три моделі парної регресії.

Регресійний аналіз дозволить визначити форму зв'язку між досліджуваними ознаками. Для цього аналізу використано MS Excel (надбудова «Аналіз даних/Регресія»), результати представлені у таблицях 2.11-2.15.

Таблиця 2.11 – Регресійна статистика

Показник	ЧВД	НпД	Адм та Ін
Множинний R	0,9715515	0,8809054	0,9756837
R-квадрат	0,9439124	0,7759944	0,9519586
Нормований R-квадрат	0,9252165	0,7013258	0,9359448
Стандартна помилка	59160,814	118230,67	54753,08

Джерело: складено автором

Скорегований коефіцієнт детермінації в таблиці 2.11 свідчить, що зміна результативної ознаки на 92,52% спричинена зміною чистого відсоткового доходу, на 70,13% та 93,59% - зміною непроцентних доходів та адміністративних й інших операційних витрат.

Таблиця 2.12 – Результати дисперсійного аналізу

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значимість F</i>
Чистий відсотковий дохід					
Регресія	1	1,76707E+11	1,76707E+11	50,49	0,005735
Залишок	3	10500005806	3500001935		
Всього	4	1,87207E+11			

Продовження таблиці 2.12

Непроцентні доходи					
Регресія	1	1,45272E+11	1,45272E+11	10,39	0,048446
Залишок	3	41935476483	13978492161		
Всього	4	1,87207E+11			
Адміністративні та інші операційні витрати					
Регресія	1	1,78214E+11	1,78214E+11	59,45	0,004535
Залишок	3	8993699356	2997899785		
Всього	4	1,87207E+11			

Джерело: складено автором

Результати дисперсійного аналізу вказують на надійність отриманих моделей: за критерієм Фішера $f^* > f_{\text{табл}}$ де $f_{\text{табл}} = F_{\text{РАСПОБР}}(1 - 0,95; m; n - m) = 7,71$, тобто рівняння регресій (його коефіцієнти) знайдені в процесі даного аналізу значимі (на 95%), вплив випадкових факторів відсутній.

Результати регресійного аналізу трьох моделей представлені в таблицях 2.13-2.15, згідно ним, оскільки для всіх показників Р-значення менше 0,05, факторні коефіцієнти можна вважати значимими, тобто такими, які мало залежать від випадкових чинників.

Оцінка статистичної значимості параметрів регресії здійснюється за допомогою t-критерія (таблиці 2.13-2.15), всі фактичні значення t-статистики більше $t_{\text{табл}}(0,05; n - m - 1) = 3,18$. Отже, слід визнати статистичну значимість параметрів розглянутих моделей.

Таблиця 2.13 – Результати регресійного аналізу залежності чистого прибутку від чистого відсоткового доходу

	Стандартна помилка	t-статистика	Р-значення	Нижнє 95%	Верхнє 95%
Чистий прибуток	52422,38039	-	0,111189651	-284141,52	49521,3038
Чистий відсотковий дохід	0,06260233	7,105473387	0,005735352	0,24559064	0,64404774

Джерело: складено автором

Надійний інтервал для параметру $a_{1\text{чвд}}^*$ лінії регресії:

$$0,246 \leq a_{1\text{чвд}}^* \leq 0,644$$

Рівняння парної регресії має вигляд:

$$\hat{y} = -117310 + 0,4448 * \widehat{x_{1\text{чвд}}}$$

Тренд, що побудований за даним рівнянням, представлений на рис. 2.1.

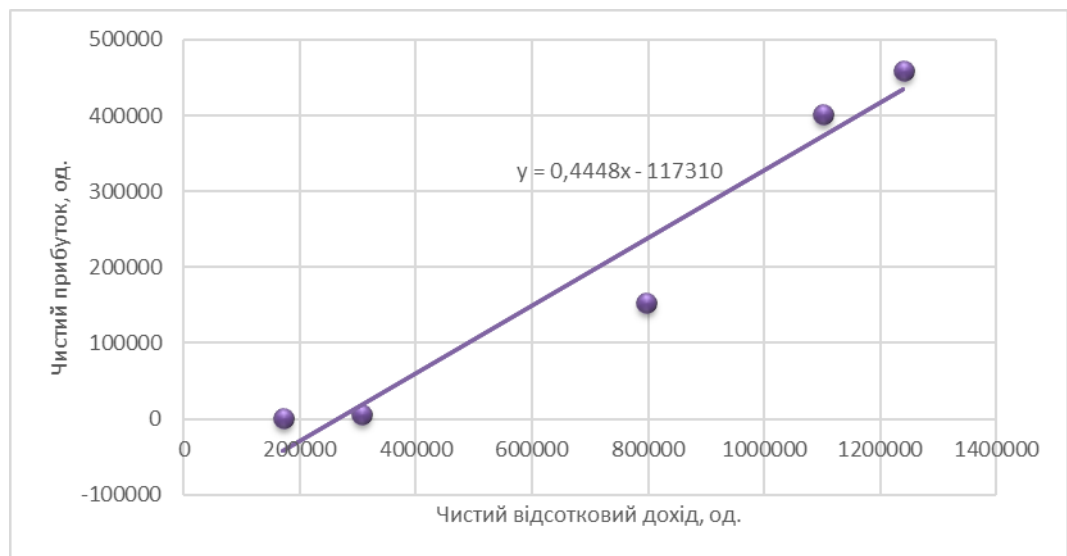

Рисунок 2.1 - Графік залежності обсягу чистого прибутку (y) від чистого відсоткового доходу (x)

Джерело: складено автором

Отже, при збільшенні чистого відсоткового доходу на одиницю чистий прибуток банку зросте на 0,4448 од., при нульовому значенні процентного доходу банк понесе збитки у розмірі 177 310 од.

Для виразу даної залежності у відсотках потрібно визначити коефіцієнт еластичності:

$$\varepsilon_i = a_i * \frac{\bar{x}_i}{\bar{y}_i} \quad (2.2)$$

Таким чином, якщо чистий процентний дохід зросте на 1%, то чистий прибуток збільшиться на 1,57%.

Таблиця 2.14 – Результати регресійного аналізу залежності чистого прибутку від непроцентного доходу

	Стандартна помилка	t-статистика	P-значення	Нижнє 95%	Верхнє 95%
Чистий прибуток	139191,1223	-1,514648421	0,227097023	-653793,89	232142,659
Непроцентні доходи	0,328058393	3,223743164	0,048445939	0,01354778	2,10160422

Джерело: складено автором

Надійний інтервал для параметру $a_{1_{\text{Нпд}}}^*$ лінії регресії:

$$0,013 \leq a_{1_{\text{Нпд}}}^* \leq 2,102$$

Рівняння парної регресії має вигляд:

$$\hat{y} = -210826 + 1,0576 * \widehat{x}_{1_{\text{Нпд}}}$$

Тренд, що побудований за даним рівнянням, представлений на рис. 2.2.

Рисунок 2.2 - Графік залежності обсягу чистого прибутку (y) від непроцентного доходу (x)

Джерело: складено автором

Отже, при збільшенні непроцентного доходу на одиницю чистий прибуток банку зростає на 1,0576 од., при нульовому значенні непроцентного доходу банк понесе збитки у розмірі 210 826 од. Якщо невідсотковий дохід зростає на 1%, то чистий прибуток збільшиться на 2,03%.

Таблиця 2.15 – Результати регресійного аналізу залежності чистого прибутку від адміністративних й інших операційних витрат

	Стандартна помилка	t-статистика	P-значення	Нижнє 95%	Верхнє 95%
Чистий прибуток	49109,30951	-2,524157149	0,085862897	-280247,36	32328,1259
Адміністративні та інші операційні витрати	0,057009819	7,710131559	0,004535142	0,25812251	0,62098389

Джерело: складено автором

Надійний інтервал для параметру $a_{1_{\text{Адм та Ін}}}^*$ лінії регресії:

$$0,258 \leq a_{1_{\text{Адм та Ін}}}^* \leq 0,621$$

Рівняння парної регресії має вигляд:

$$\hat{y} = -123960 + 0,4396 * \widehat{x_{1_{\text{Адм та Ін}}}}$$

Тренд, що побудований за даним рівнянням, представлений на рис. 2.3.

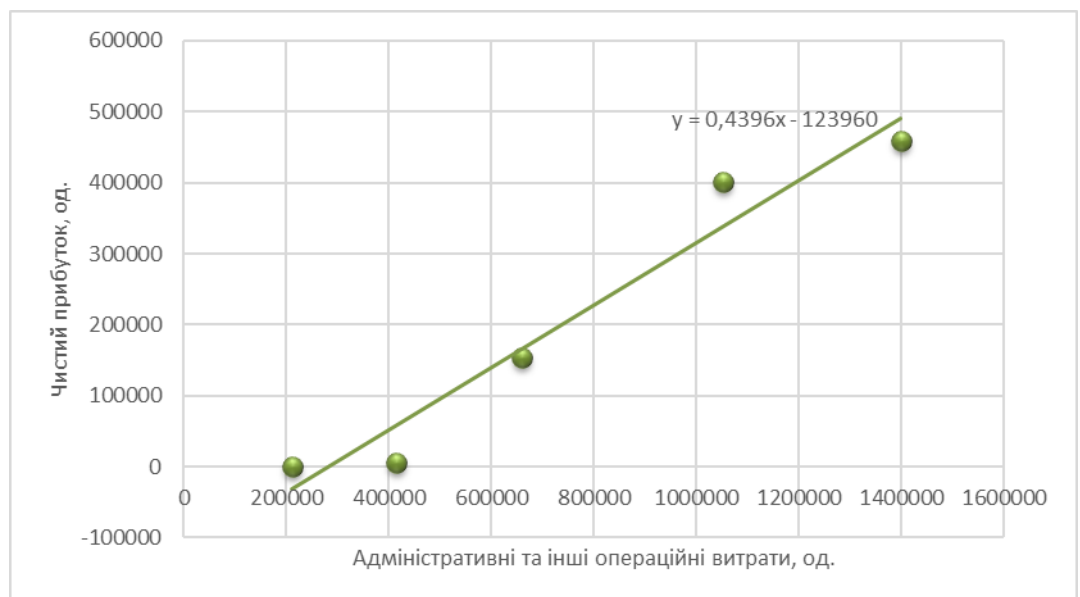

Рисунок 2.3 - Графік залежності обсягу чистого прибутку (y) від адміністративних та інших операційних витрат (x)

Джерело: складено автором

Таким чином, при збільшенні на одиницю адміністративних та інших операційних витрат чистий прибуток зросте на 0,4396 од., при нульовому

значенні непроцентного доходу банк понесе збитки у розмірі 123 960 од. Якщо адміністративні та інші витрати зростуть на 1%, то чистий прибуток збільшиться на 1,61%.

Отже, зв'язок чистого відсоткового доходу і адміністративних та інших операційних витрат на чистий прибуток є дуже тісним, вплив непроцентних доходів – сильним. Це пов'язано з тим, що процентний дохід є основним джерелом надходжень, адміністративні та інші витрати надають банку можливість здійснювати свою діяльність, їх збільшення направлено на стимулювання робітників та покращення обслуговування банку в цілому, що підвищує якість послуг і як наслідок – збільшує чистий прибуток. Незважаючи на це, збільшення невідсоткових доходів, тобто збільшення комісій чи кількості невідсоткових послуг, за незмінних інших умов створює найбільшу величину приросту чистого прибутку.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

1. Надано інформативні відомості про АТ «ТАСКОМБАНК» - одного з найперших банків незалежної України, який входить до складу учасників фінансової групи «ТАС», що є його материнською компанією. АТ «ТАСКОМБАНК» – універсальний комерційний банк, який надає повний спектр фінансових послуг корпоративним та приватним клієнтам, при цьому гармонійно поєднує індивідуальний підхід, технологічність і зручність користування банківськими продуктами. У 2016р банк пройшов «чистку» НБУ без необхідності капіталізації. З 2019 і по сьогодні знаходиться у списку системно важливих банків України і за розміром чистих активів займає 17 місце у банківській системі України. Зважаючи на пройдений тридцятирічний шлях в умовах вітчизняної економіки, можна зробити висновок, що керівництво та менеджери банку стежать за станом розвитку економіки України та на сьогоднішній день вживали достатніх заходів, за необхідності, для мінімізації будь-яких негативних наслідків.

2. Показано, що Банк впродовж 2015-2019рр активно розвивався: спостерігається зростання активів за досліджуваний період та головного показника ефективності діяльності банку – прибутку. Динаміка підвищення прибутку характеризувалася постійним зростанням чистого відсоткового та чистого комісійного доходів, причому приріст останнього був вищим впродовж всіх досліджуваних років, що і відобразилось в зростанні частки комісійного доходу в загальних надходженнях банку. На динаміку процентних доходів найбільший вплив мають кредити та заборгованість клієнтів, процентних витрат – строкові кошти клієнтів, приріст яких в цілому зменшується. Показники темпів зростання чистого торгівельного доходу та інших операційних доходів навпаки демонструють зниження значень, крім 2016р. та 2017р. Другими за величиною частки після відсоткових витрат є загальноадміністративні витрати та витрати на персонал, суми яких зростають через постійне збільшення зарплат та розвитком банку.

За показникам прибутковості можна зробити висновок, що у банку були проблеми з рентабельністю в 2015-2016 роках у зв'язку з реорганізацією банківського сектору та нестабільною ситуацією в країні, в подальшому ефективність діяльності підвищувалась, проте в 2019 році спостерігається зниження загальної прибутковості банку внаслідок загального збільшення трудомісткості всіх джерел доходу.

3. В наслідок кореляційно-регресійного аналізу розраховано, що зв'язок чистого відсоткового доходу і адміністративних та інших операційних витрат на чистий прибуток є дуже тісним, вплив непроцентних доходів – сильним. Це пов'язано з тим, що процентний дохід є основним джерелом надходжень, адміністративні та інші витрати надають банку можливість здійснювати свою діяльність, їх збільшення направлено на стимулювання робітників та покращення обслуговування банку в цілому, що підвищує якість послуг і як наслідок – збільшує чистий прибуток. Незважаючи на це, збільшення невідсоткових доходів, тобто збільшення комісій чи кількості невідсоткових послуг, за незмінних інших умов створює найбільшу величину приросту чистого прибутку.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРИБУТКОВОСТІ АТ «ТАСКОМБАНК»

3.1. Визначення стратегічних альтернатив зростання прибутковості банку

Питання щодо отримання прибутку будь-яким підприємством в Україні та за її межами завжди буде актуальним, оскільки власники зацікавлені у власному збагаченні та рефінансуванні організації, що дозволить розширити та розвинути спектр послуг. Тому перед адміністративним апаратом стоїть завдання щодо розробки ефективної стратегії управління прибутком та збільшенням рентабельності підприємства. На цьому шляху важливим є виявлення впливу факторів на прибутковість, пошук резервів зростання рентабельності, обґрунтування та розробка заходів щодо використання виявлених резервів [51, 73-77].

Максимізація прибутку та рентабельності банку потребують руху у напрямку [51, 73-77]:

- зміна загального рівня процентної ставки по активних операціях банку. Теоретично більш високий рівень процентної ставки повинен принести банку якомога більший дохід. Проте в сучасних умовах банки рідко вдаються до таких дій. В умовах конкурентної боротьби вони найчастіше знижують ставку з метою залучення якомога більшої кількості позичальників. Потрібне дослідження та врахування крім специфічних факторів, що визначають розмір процента по активних операціях, також попит на кредитному ринку і ставки конкуруючих банків та інших фінансово-кредитних установ. Банк також повинен враховувати крім специфічних факторів, що визначають розмір процента по активних операціях (облікова ставка, рівень інфляції, термін позики, її розмір, ризик, характер забезпечення, витрати по оформленню позики та контроль, контроль та інші), також попит на кредитному ринку і ставки конкуруючих банків та інших фінансово-кредитних установ.

- зростання групи активів, що приносять процентний дохід. Іншими словами банк повинен нарощувати так звані «працюючі» активи, які приносять найбільші доходи банку і скорочувати до можливого мінімуму «непрацюючі». До доходних активів відносять кредитний та інвестиційний портфель банку, депозити та кредити в інших банках. Вкладення коштів у недоходні активи погіршує структуру активів та їх дохідність. Однак, саме «непрацюючі» активи забезпечують ліквідність банку. Таким чином, банківська ліквідність досягається при максимізації залишків в касах та на кореспондентських рахунках по відношенню до інших активів. Але саме в цьому випадку прибуток банку буде мінімальний. Максимізація прибутку вимагає не збереження коштів, а їх використання для видачі позик і здійснення інвестицій (з урахуванням резервів). Для здійснення даного заходу потрібно: по-перше залучати більшу кількість позичальників та при цьому завчасно аналізувати їх платоспроможність, по-друге співпрацювати з деякими фінансовими установами для купівлі в них кредитів або обслуговування їх кредитних рахунків, по-третє збільшувати кредитний потенціал за рахунок збільшення обсягу залучених ресурсів.

- забезпечення зростання непроцентних доходів, а саме приділення більшої уваги доходам від надання послуг «небанківського» характеру, оптимізація пасивів, зменшення загально адміністративних витрат, зменшення витрат на створення банківської послуги, що дасть змогу знизити її ціну. Зниження цін на пропоновані послуги – вагомий аргумент у конкурентній боротьбі, важливий елемент створення позитивного іміджу банківської установи, що великою мірою забезпечує їй прихильність клієнтів. Перш за все, збільшення доходів від розрахунково-касового обслуговування, шляхом надання більш якісного обслуговування, збільшення обсягу та спектру послуг, що надаються суб'єктам господарювання, впровадження нових банківських продуктів, розвиток «зарплатних проектів», збільшення використання системи «Інтернет-Банкінгу», що дасть змогу більш оперативного обслуговування клієнтів. Основну частину доходу банк отримує за рахунок кредитів, проте більшість клієнтів здійснюють

трансакційні операції та зацікавлені в супутніх послугах. Як вже було зазначено, це допомагає банку зменшувати вплив коливань відсоткових ставок. Треба приділяти більш уваги доходам, які банки можуть отримувати від надання послуг «небанківського» характеру – консультаційних, аудиторських, а також доходам від проведення факторингових і лізингових операцій, доходів від надання поручительств гарантій.

- зменшення кредитного ризику. Здійснюється за рахунок дотримання та постійного перегляду вимог для клієнтів, систематизованого відрахування коштів до відповідних резервів, створення партнерських відносин для передачі прав вимог за «проблемними» кредитами, реструктуризації наявних кредитів.

- зміна структури портфелю доходних активів, тобто підвищення питомої ваги ризикових кредитів в кредитному портфелі банку, наданих під високі проценти. Ризикові операції можуть принести банку значний дохід, якщо він буде правильно ними управляти. Банк повинен правильно дослідити допустимість ризику, розробити проект прийняття негайно практичного рішення, спрямованого або на використання ризикових операцій, або на виробітку системи заходів, що знижують можливість появи витрат банку від проведення тієї чи іншої операції.

- нарощення власних коштів банку. Сприяє зростанню ресурсної бази банку і відповідно їх інвестиційного потенціалу, це забезпечить незалежність банку та можливість захисту банку від зовнішнього впливу у випадку економічно нестабільної ситуації.

- узгодження діяльності підрозділів банку як єдиної системи. Багато витрат несуть банки внаслідок неузгоджених дій різних управлінь між собою. Фінансовий план дозволяє спрогнозувати доходи, витрати і прибуток банку на рік.

- впровадження досягнень науково-технічного прогресу. Впровадження удосконалених технологій дозволить скоротити витрати та удосконалити якість обслуговування

-раціональне управління активами і пасивами банку.

Таким чином, процес управління банком повинен бути комплексним та спрямованим на оптимізацію сукупних ризиків банківського портфелю. Управління банком включає заходи, спрямовані на зміцнення його позицій на ринку, що передбачає врахування всього комплексу чинників, які створюють зовнішнє середовище для банківської діяльності [74]. Шляхами підвищення прибутковості, які може використовувати АТ «Таскомбанк» є наступні: зміну загального рівня процентної ставки по активних операціях банку; зростання групи активів, що приносять процентний дохід; забезпечення зростання непроцентних доходів; зменшення кредитного ризику; зміна структури портфелю доходних активів; нарощення власних коштів банку; узгодження діяльності підрозділів банку як єдиної системи; впровадження досягнень науково-технічного прогресу; впровадження досягнень науково-технічного прогресу. В цілому АТ «Таскомбанк» в своїй діяльності використовує чи враховує можливості вищезазначених шляхів підвищення прибутку.

3.2. Пропозиції щодо підвищення прибутковості банку

В першому розділі даної роботи було озвучено визначення прибутковості діяльності банківської установи та її роль в ефективності роботи комерційного банку, надано основні характеристики, які демонструють діяльність досліджуваної структури. В другому розділі описано загальні відомості про досліджувану банківську установу «Таскомбанк» та визначено характеристики показників діяльності банку, які можна охарактеризувати як в основному позитивні, зокрема коефіцієнти прибутковості зростають за досліджуваний період. Однак окремі показники мають тенденцією до зниження, особливо це прослідковується в останньому році, хоча при більш детальному аналізі можна визначити конструктивний характер їх зниження, зокрема витрати мали цільове призначення з вірогідною окупністю в майбутньому.

Отже, підвищення прибутковості є актуальною темою для життєдіяльності будь-якої фінансової структури, в тому числі банківської установи. В даному розділі буде надано пропозиції, які можливо не будуть сприяти різкому збільшенню прибутковості банку, однак принаймні, будуть оптимізовувати діяльність банку, підвищувати його репутацію та сприятимуть стабілізації прибутковості установи її на певному рівні протягом певного періоду.

В нинішніх умовах, на мою думку, втілювати радикальні заходи щодо змін відсоткових ставок буде досить ризиковано: через наявну значну конкуренцію, нестабільність доходів громадян, вимоги НБУ та ін. Теж в цілому стосується використання кредитного портфелю з високим ступом ризику як більш прибуткових. При втіленні шляху щодо збільшення власних коштів банку попередньо потрібно здійснити детальний аналіз зовнішнього середовища, можливостей банку та створити план застосування коштів. Тобто потрібно звернутися до політики, яку наразі провадять банки – отримання невідсоткового доходу. В період карантину, коли у клієнтів обмежена можливість звернутися до відділення, вони здебільшого почали активніше використовувати додаток.

Із розвитком технологій є тенденція до переходу використання мобільних технологій, зменшується кількість відділень: порівняно з 2010 роком в 2019 р. чисельність зменшилась із близько 20 тис. до 7 тис., збільшується кількість безконтактних платежів в 2019 році порівняно з 2018 в 2,19 разів [78]. На сьогодні у Таскомбанку є два додатка: «TAC24 Бізнес» для юридичних осіб та «TAS2U» для фізичних осіб. Перший вважається одним із найкращих додатків для бізнесу [79] та банк отримує набагато більше доходу від юридичних осіб на відміну від фізичних, як видно з рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Доходи АТ «Таскомбанк» від юридичних та фізичних осіб за 2015-19 рр.

Складено автором на основі джерел [60-66]

Згідно офіційним даним на відміну від «ТАС24 Бізнес» у «ТАС2U» на 2020р зафіксовано значно гірші результати [66, 79, 80]. В топі-20 діджитал-банків України, який був опублікований фаховим журналом Banker.ua, серед перелічених рейтингів є «Топ найпопулярніших мобільних додатків». Застосунок «ТАС2U» зайняв 12 місце за сервісом «Appstore» та 11 за «GooglePlay», тобто приблизно середнє місце за даним топом (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 - Витяг із «Топ-20 найпопулярніших мобільних додатків» Banker.ua

Сервіс	App store	Google play
Місце серед комерційних банків України	12	11
Кількість оцінок	130	820
Рейтинг за зірками	2,7	2,9
Кількість завантажень	100 тис. +	Відсутня інформація
Місце в категорії «Фінанси»	71	90

Складено автором на основі джерел [80]

На сьогодні як фахівці так і користувачі, для яких додатки були створені звертають увагу на те, що дійсно у додатку є свої плюси та мінуси. Останні проявляються в недостатній якості або відсутності тих можливостей, що надають лідери рейтингу.

З іншої сторони, на статистику рейтинговості в топах впливає не лише якість самого додатку, а й популярність банку, що його пропонує. Однак не можна заперечувати, що в епоху існування абсолютно мобільних банків, потрібно вчасно оновлювати технології задля підтримання та покращення конкурентних позицій, що позначається на витратах і, відповідно зменшенні прибутковості, але не можна сказати про недоцільність чи не ефективність напрямку вкладення коштів в ІТ-технології.

Для оцінки внеску в ефективність діяльності банку мобільних продуктів коротко розглянемо спектр послуг, які надає додаток «TAS2U» (табл.3.3), серед них є такі, що в даний момент знаходяться на доопрацюванні чи в тестовому режимі. Наприклад клієнти можуть здійснити комунальні платежі за підпискою чи за пошуком по адресі проживання, проте наразі є скінченний список комунальних організацій, з якими банк заключив договір, і платежі на інші організації проходять з комісією. Банк за зверненнями клієнтів доповнює даний перелік. Схожа ситуація із купівлею квитків, замовлення їжі та купівлі інших товарів – за не вказаними магазинами в додатку клієнт може оплатити покупку на сторонньому сервісі. В тестовому режимі наразі оформлення карт для нових клієнтів та замовлення доставки, тобто скоро буде запущено такі можливості.

Таблиця 3.3 – Перелік наявних можливостей додатку «TAS2U»

Функція	Наявність
Перегляд виписок за рахунком	+
Відключення/підключення смс інформування по карті	+
Оформлення депозиту/відміна автопролонгації	+
Погашення кредиту	+
Переказ коштів (між картками та по реквізитах)	+
Комунальні платежі	Доопрацьовується

Продовження таблиці 3.3

Валютообмін	+
Поповнення мобільного	+
Купівля квитків, замовлення їжі, купівля інших товарів	Обмежено окремими компаніями
Оформлення карти через додаток	В тестовому режимі для нових клієнтів
Регулярні платежі	+
Перевипуск пін-коду	+
Налаштування лімітів по картці	+
Замовити доставку карти	В тестовому режимі

Складено автором на основі джерел [81]

З іншої сторони, у додатка «TAS2U» є недоліки, які потрібно вдосконалювати. Для цього створено актуальний на сьогодні перелік пропозицій щодо покращення роботи сервісу:

- прискорити оновлення даних;
- актуалізація інформації про клієнта в додатку;
- створення в розділах інформативних підказок для здійснення дій;
- змінити номер фінансового телефону;
- запит на підвищення кредитного ліміту;
- відображення повної заборгованості по карті, тобто з урахуванням нарахованих, але ще не списаних відсотків;
- відкриття доступу закордон по картці;
- відображення рахунків без прив'язаної картки;
- ліміти на платежі за реквізитами;
- змінити пін-код на бажаний;
- замовлення додаткових платіжних карт;
- замовлення готівки на відділення;
- міжнародні перекази;
- оформлення додаткової карти на іншу особу;
- оформлення страхового полісу;
- оплата комп'ютерних ігор;

- створення динамічного cvv2.

Звісно, всі послуги одразу банк не зможе реалізувати в додатку, оскільки втіленню передують ретельний аналіз можливості такої послуги, розробка програмних кодів та візуального кроків дій. Тому було відокремлено найважливіші та найпростіші за здійсненням задачі.

Перший пункт – це прискорення обробки та оновлення даних, що вимагає збільшення орендованих потужних серверів. Це не просто бажання збільшити якість послуг, які вже надаються, а й необхідність, оскільки банк розвивається та збільшує кількість клієнтів, що збільшує напругу на наявні сервери.

Другий – це створення можливості актуалізації даних та зміна фінансового номеру в додатку. Наразі така можливість здійснюється лише через відділення, проте в тестуванні вже знаходиться оформлення картки, що в цілому має схожий алгоритм. Така можливість особливо приверне увагу клієнтів, що проживають на значні відстані від відділення, особливо це актуально зараз в період карантину. У випадку оновлення даних потрібно буде відобразити варіанти «Паспорт/ІПН» або «ID-карта/ІПН» та надати анкету для заповнення.

Наступним є створення в розділах інформативних, бажано візуальних, підказок. В цілому послуги розташовані інтуїтивно зрозуміло, проте у клієнтів можуть виникнути питання, наприклад що потрібно натискати для відкриття депозиту, роз'яснення та застереження з приводу користування кредитним лімітом, терміну, за який можливо вивести кешбек та інше. Це зменшить запити до контакт-центру та загалом підвищить бажання користуватися додатком.

Подання запиту на підвищення кредитного ліміту здійснюється зараз через відділення та контакт-центр, при реалізації в додатку, можна використати схожий алгоритм як при оформленні та додати опитувальних для підтвердження клієнтом особистості та доходів.

Відображення повної заборгованості по карті вимагатиме створення коду для прив'язки цих даних до місця в додатку. Те ж стосуватиметься і відкриття доступу закордон, щоб при розрахунках за межами України клієнт зміг

проводити операції: створення коду, за яким при натисканні на дозвіл в додатку ця інформація надсилалась у відділ.

В сучасних умовах, коли банки здебільшого збільшують частку невідсоткових доходів та використовують новітні технології, доцільним є удосконалення додатку. Особливо актуальним є доопрацювання застосунку для фізичних осіб. В підрозділі виявлено, що у застосунку на відміну від конкурентів відсутні деякі необхідні клієнтам послуги. Було запропоновано додати наступні заходи: прискорення обробки та оновлення даних шляхом оренди потужних серверів; створення можливості актуалізації даних, зміни фінансового номеру та подання запиту на підвищення кредитного ліміту в додатку; створення інформативних підказок; відображення повної заборгованості по карті.

3.3. Економічне обґрунтування доцільності удосконалення мобільного додатку

Доопрацювання «TAS2U» дозволять не лише оптимізувати використання клієнтами послуг, збільшити їх зацікавленість додатком та заодно продуктами банку, а й зменшить напругу в першу чергу на спеціалістів відділень та контакт-центру, що дозволить знизити концентрацію відділень в обласних центрах, скоротити чисельність співробітників та відповідно витрати на них. Кошти, що вивільняться від даної реорганізації, банк зможе використати для розробки нових продуктів, розширення маркетингової діяльності, відкриття відділень в нових містах, оновлення технічної та матеріальної бази, тощо. Однак щоб запровадити такі зміни потрібно використати відповідні ресурси, що вимагає попереднього розрахунку майбутніх витрат.

Оскільки в запропонованих заходах збігаються деякі завдання та підрозділи, що будуть їх здійснювати, доцільно структурувати для уникнення дублювання (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3 - Заходи щодо втілення пропозицій та відповідальні підрозділи

Пропозиція	Відповідні завдання	Відповідні підрозділи
Оренда серверів	Пошук орендодавця та заключення договору	Управління активами та пасивами
	Безпосередня оплата орендованого майна	Відділ адміністрування проектів, послуг та договорів напрямку інформаційних технологій
Актуалізація даних	Доопрацювання існуючого алгоритму надання даних клієнтом та заповнення анкет	Департамент трансакційного бізнесу
	Робота над направленням даних у відповідні підрозділи	
Зміна фінансового номеру	Прикріплення файлу-заяви, яку має заповнити клієнт та додати фото в застосунок, створення відповідних кнопок	Департамент трансакційного бізнесу
	Робота над направленням даних у відповідні підрозділи	
	Опрацювання більшої кількості запитів	Відділ по роботі зі зверненнями
Запит на підвищення кредитного ліміту	Доопрацювання існуючого алгоритму надання даних клієнтом та заповнення анкет	Департамент трансакційного бізнесу
	Робота над направленням даних у відповідні підрозділи	
	Опрацювання більшої кількості запитів	Департамент кредитного моніторингу Відділ по роботі зі зверненнями
Інформативні підказки	Створення файлів/зображень з підказками та поясненнями	Управління покращення якості обслуговування
	Додання файлів/зображень у відповідні розділи додатку	Департамент трансакційного бізнесу
Відображення повної заборгованості по карті	Написання алгоритму для відображення інформації	Департамент трансакційного бізнесу
Інформування клієнтів/не клієнтів про нові можливості	Створення відповідних повідомлень для клієнтів/ не клієнтів Відображення даної інформації на офіційній сторінці банку	Управління маркетингу і комунікацій
Підтримання працездатності додатку	Робота над помилками, що виникають в процесі експлуатації	Департамент трансакційного бізнесу

Джерело: складено автором

Варто зазначити, що в таблиці 3.4 вказуються затрати лише на пропоновані зміни, тобто, наприклад, витрати Відділу по роботі зі зверненнями щодо актуалізації даних не вказуються оскільки принципово для даного підрозділу зміниться лише джерело надходження документів. Проте через удосконалення додатку очікується зростання кількості запитів на підвищення кредитного ліміту, що відповідно збільшить навантаження підрозділу.

Таблиця 3.4 – Витрати для реалізації обраних заходів за рік

Витрати на втілення заходів	Сума, грн
Витрати на пошук орендодавця та заключення договору	45 000
Безпосередня оренда серверів	2 427 520
Витрати Департаменту трансакційного бізнесу	3 706 350
Зарплата додаткових співробітників (12 осіб)	2 796 480
ЄСВ	615 225,6
Столи та стільці	106 140
Комп'ютери	170 400
Електроенергія	18 104,4
Витрати Управління покращення якості обслуговування	60 200
Надбавки співробітникам	47 300
ЄСВ	10 406
Електроенергія	2 494
Витрати Відділу по роботі зі зверненнями	1 378 368
Зарплата додаткових співробітників (6 осіб)	982 800
ЄСВ	216 216
Столи та стільці	85 080
Комп'ютери	85 200
Електроенергія	9 072,2
Витрати Департаменту кредитного моніторингу	943 200
Зарплата додаткових співробітників (4 осіб)	652 800
ЄСВ	143 616
Столи та стільці	28 360
Комп'ютери	56 800
Електроенергія	6 054,8
Витрати Управління маркетингу і комунікацій	130 522
Надбавки співробітникам	43 020
ЄСВ	9 464,4
Електроенергія	3 037,4
Витрати на смс	75 000
Додаткові непередбачувані витрати (1% від загальних витрат)	62 700
Всього витрат за рік	8 753 860
З них капітальні витрати (на пошук орендодавця і заключення договору, столи і стільці, комп'ютери, смс, непередбачувані)	714 680
поточні витрати	8 039 180

Складено автором на основі джерел [82-86]

Для даних витрат будуть використані резерви на розвиток банку та кошти від продажу «проблемних» активів.

Оскільки управління банку буде вирішувати послідовність реалізації пропозицій, то побудувати точну таблицю грошових потоків немає можливості. Проте за умови, що заходи будуть реалізовані одночасно, можна розрахувати економічний ефект від нововведень при інших незмінних умовах. Спираючись на статистику побажань та скарг клієнтів у внутрішній базі звернень банку можна припустити обсяг збільшення попиту на кредитні та розрахункові послуги. Також враховуючи, що отримання процентні та комісійні доходи тісно пов'язано з відповідними витратами, вплив попиту визначається в сумі чистих значень (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Вплив збільшення попиту на чистий процентний та чистий комісійний доходи за рік внаслідок удосконалень

Пропозиція	Зростання чистого відсоткового доходу, %	Зростання чистого комісійного доходу, %
Оренда серверів		0,002
Актуалізація даних	0,25	0,4
Зміна фінансового номеру		0,3
Запит на підвищення кредитного ліміту	0,4	0,125
Інформативні підказки		0,05
Відображення повної заборгованості по карті	0,015	0,01
Інформування клієнтів/не клієнтів про нові можливості	0,02	0,01
Сумарно	0,685	0,897

Джерело: складено автором

Оренда серверів є важливим пунктом запропонованих заходів, незважаючи на найнижчий показник зміни попиту: наразі оновлення інформації чи обробка даних здійснюються із невеликою затримкою, що викликає невдоволення клієнтів; при втіленні інших удосконалень потрібна технічна база, яка витримає додаткове навантаження.

Найбільшого впливу матимуть заходи щодо актуалізації даних та підвищення кредитного ліміту. Це пов'язано з тим, що багато клієнтів

відмовляється від послуг банку взагалі через фізичну неможливість дістатися відділення та не бажають спілкуватись з оператором для подання запиту. При підвищенні кредитного ліміту у клієнтів буде більше коштів для використання, в тому числі іншими послугами банку.

Фінансовий номер пов'язаний із багатьма можливостями клієнта, в тому числі зміна/зняття обмежень з карти при дзвінку на гарячу лінію, підтвердження операцій, використання додатку, тому його втрата, без відвідування відділення, призводить до зменшення користування послугами банку.

У тому випадку, коли клієнти не можуть самотійно розібратися як здійснити якусь операцію, то рідко телефонують для уточнення, в основному, вони або відмовляються від її проведення, або звертаються до іншого банку. Інформативні підказки можуть допомогти зменшити кількість втраченого доходу.

Відображення повної заборгованості по карті зменшить кількість непорозумінь та збільшить попит на користування кредитними картками.

Для збільшення ефективності потрібно проінформувати клієнтів та не клієнтів про нові можливості додатку.

Оскільки описані недосконалості щодо застосунку є на момент написання диплому, для прорахунку розміру абсолютного приросту чистого процентного та чистого комісійного доходу використанні останні наявні в статистиці дані – 2019 року. Таким чином зростання чистого відсоткового доходу за авторськими припущеннями буде складати $(0,685\% * 1\,239\,595 \text{ тис. грн})$ 8 491 225,8 грн, чистого комісійного доходу – $(0,897\% * 463\,175 \text{ тис. грн})$ 4 154 679,75 грн.

Для розрахунку річного економічного ефекту від прийнятих нововведень використано формулу [87, 88]:

$$AP = E_p - (B_k + B_n) \quad (3.1)$$

де E_p – річні надходження створені запропонованими заходами, грн

B_k - капітальні затрати, пов'язані із здійсненням заходів щодо реалізації обраних заходів на підприємстві, грн;

B_n - поточні затрати, пов'язані із здійсненням цих заходів, грн;

$$AP = 8\,491\,225,8 + 4\,154\,679,75 - 8\,753\,860 = 3\,892\,046 \text{ (грн)}$$

Тобто, результативність реалізованих заходів становить 3 892 046 грн.

Ефективність впровадження показує результативність якісно та розраховується відношенням ефекту від заходів до затрат на них [87, 88]:

$$E_{\text{еф}} = \frac{AP}{B_k + B_n} \quad (3.2)$$

де AP – річний економічний ефект від впровадження заходів.

$$E_{\text{еф}} = \frac{3\,892\,046}{8\,753\,860} = 0,4446$$

Згідно розрахунків впровадження заходів можна вважати ефективним, адже визначена економічна ефективність становить 44,46%.

За умови втілення всіх заходів на початку року, термін окупності капітальних вкладень на провадження заходів визначається за формулою [89]:

$$\text{Ток} = \frac{B_k}{E_p - B_n} \quad (3.3)$$

$$\text{Ток} = \frac{714\,680}{8\,491\,225,8 + 4\,154\,679,75 - 8\,039\,180} = 0,1551$$

Таким чином затрати застосовані в проекті покриваються за 1,9 місяців впровадження.

Також можна використати для визначення ефективності залежність знайдену в підрозділі 2.3: $\hat{y} = -123960 + 0,4396 * \widehat{x_{1_{\text{Адм та Ін}}}}$ – при збільшенні адміністративних й інших операційних витрат на 8 753 860 грн чистий прибуток збільшиться на 3 848 196,86 грн, що відрізняється від розрахованого значення на 1,13% (менше 5% похибки).

Для наглядного відображення змін із урахуванням запропонованих удосконалень наведено таблицю 3.6.

Таблиця 3.6 – Зміна витрат та прибутку від запропонованих змін

Показник	2019 р	Із урахуванням заходів	Приріст, %
Витрати, тис. грн	3609975	3618728,86	0,24
Прибуток, тис. грн	560502	564394,05	0,69

Джерело: складено автором

З таблиці 3.6 видно, що при втіленні удосконалень розмір прибутку збільшується на 0,69%, тобто його приріст є більшим в 2,9 рази за приріст витрат, який складає 0,24%. Тобто, це ще раз підкреслює доцільність використання запропонованих заходів.

Отже, для розрахунку доцільності реалізації запропонованої стратегії розвитку додатку було структуровано витрати за підрозділами, що займатимуться їх виконанням. Визначено, що для втілення заходів затрати становитимуть 8 753 860 грн, більшу частину з яких становлять витрати на оренду серверів та Департаменту трансакційного бізнесу. За внутрішньою статистикою було розраховано приблизне зростання попиту при удосконаленні додатку за незмінних інших умов, що збільшить на чистий процентний та чистий комісійний дохід на 8 491 225,8 грн та 4 154 679,75 грн відповідно. При зазначених умовах економічний ефект становить 3 892 046 грн, тобто проект є досить рентабельним при терміні окупності 1,9 місяців та економічній ефективності 44,46%. Це значення підтверджується за допомогою рівняння регресійної залежності – похибка становить 1,13%. Від втілення заходів створюється наступний ефект: приріст прибутку (на 0,69%) більший за приріст витрат (на 0,24%) в 2,9 рази.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

1. Досліджено, що управління банком включає заходи, спрямовані на зміцнення його позицій на ринку, що передбачає врахування всього комплексу чинників, які створюють зовнішнє середовище для банківської діяльності. Визначено можливі шляхи підвищення прибутковості, які може використовувати АТ «Таскомбанк»: зміна загального рівня процентної ставки по активних операціях банку; зростання групи активів, що приносять процентний дохід; забезпечення зростання непроцентних доходів; зменшення кредитного ризику; зміна структури портфелю доходних активів; нарощення власних коштів банку; узгодження діяльності підрозділів банку як єдиної системи; впровадження досягнень науково-технічного прогресу; впровадження досягнень науково-технічного прогресу. В цілому АТ «Таскомбанк» в своїй діяльності використовує чи враховує можливості вищезазначених шляхів підвищення прибутку.

2. Проаналізовано, що в сучасних умовах банки здебільшого збільшують частку невідсоткових доходів та використовують новітні технології, тому доцільним було запропонувати удосконалення мобільного додатку. Особливо актуальним є доопрацювання застосунку для фізичних осіб. В підрозділі виявлено, що у застосунку на відміну від конкурентів відсутні деякі необхідні клієнтам послуги. Було запропоновано додати наступні заходи: прискорення обробки та оновлення даних шляхом оренди потужних серверів; створення можливості актуалізації даних, зміни фінансового номеру та подання запиту на підвищення кредитного ліміту в додатку; створення інформативних підказок; відображення повної заборгованості по карті.

3. Для розрахунку доцільності реалізації запропонованої стратегії розвитку додатку було структуровано витрати за підрозділами, що займатимуться їх виконанням. Визначено, що для втілення заходів затрати становитимуть 8 753 860 грн, більшу частину з яких становлять витрати на оренду серверів та Департаменту трансакційного бізнесу. За внутрішньою статистикою було розраховано приблизне зростання попиту при удосконаленні додатку за незмінних інших умов, що збільшить на чистий процентний та чистий комісійний дохід на 8 491 225,8 грн та 4 154 679,75 грн відповідно. При зазначених умовах економічний ефект становить 3 892 046 грн, тобто проект є досить рентабельним при терміні окупності 1,9 місяців та економічній ефективності 44,46%. Це значення підтверджується за допомогою рівняння регресійної залежності – похибка становить 1,13%. Від втілення заходів створюється наступний ефект: приріст прибутку (на 0,69%) більший за приріст витрат (на 0,24%) в 2,9 рази.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

За результатом теоретичного дослідження було визначено джерела формування прибутку, а саме: банківські, небанківські та непередбачені доходи, що корегуються на суму відсоткових і адміністративних витрат та резервів. Охарактеризовано та структуровано показники для аналізу прибутковості банку, які для зручності розділено на абсолютні та відносні показники, що демонструють прибутковість у кількісному та якісному виразі. Визначено, що існуючі на сьогодні шляхи підвищення прибутковості поділяються на: заходи із збільшення доходів банку; зменшення рівня витрат банку за рахунок залучення більш дешевих ресурсів та підвищення частки доходних активів у загальних активах банку; збільшення обсягу власного капіталу; ефективне управління співвідношенням прибуток-ризик.

В роботі розглядалась діяльність АТ «Таскомбанк» за 2015-2019 роки, який є приватним банком заснованим в 1998 році, одним із найстаріших українських роздрібних банків, надає фінансові послуги корпоративним та приватним особам. Таскомбанк належить до інвестиційно-фінансової групи ТАС.

Згідно аналізу за період 2015-2019 АТ «Таскомбанк» активно розвивався: спостерігалось зростання активів в 5 разів та головного показника ефективності діяльності банку – прибутку в 466 разів з 987 тис. грн до 459 101 тис. грн. Ця динаміка характеризувалась зростанням відсоткового та комісійного доходу, при чому спостерігалось зростання частки діяльності банку пов'язаної з розрахунково-касовим обслуговуванням. Доходи банку від іншої діяльності зменшувалась, крім 2016 та 2017 років. Банк проводив ефективну політику щодо резервів, що дозволило зменшити їх обсяг в 2019 році. Основними

витратами банку є процентні, що зменшують свою частку під впливом зменшення приросту строкових коштів клієнтів. Наступними за величиною є загальноадміністративні витрати та витрати на персонал, суми яких зростають через розвиток банку та збільшення зарплат. За показникам прибутковості можна зробити висновок, що у банку були проблеми з рентабельністю в 2015-2016 роках у зв'язку з реорганізацією банківського сектору та нестабільною ситуацією в країні. Найбільшим приріст прибутковості згідно показників спостерігається в 2017 році, в подальшому знижується внаслідок загального збільшення трудомісткості всіх джерел доходу.

Здійснено кореляційно-регресійний аналіз прибутковості АТ «Таскомбанк», згідно якого найбільшим впливом на чистий прибуток характеризується чистий відсотковий дохід і адміністративні та інші операційні витрати, незважаючи на це, збільшення невідсоткових доходів, за незмінних інших умов створює найбільшу величину приросту чистого прибутку.

В роботі наведено шляхи оптимізації прибутковості комерційного банку, які включають: зміну рівня процентної ставки; зростання групи доходних активів; збільшення непроцентних доходів; зменшення кредитного ризику; зміна структури портфелю доходних активів; нарощення власних коштів банку; узгодження діяльності підрозділів банку як єдиної системи; впровадження досягнень науково-технічного прогресу; впровадження досягнень НТП.

В сучасних умовах спостерігається тенденція до збільшення частки невідсоткових доходів та використання новітніх технологій, тому було запропоновано наступні заходи щодо удосконалення додатку: прискорення обробки та оновлення даних шляхом оренди потужних серверів; створення можливості актуалізації даних, зміни фінансового номеру та подання запиту на підвищення кредитного ліміту в додатку; створення інформативних підказок; відображення повної заборгованості по карті.

Визначено, що для втілення заходів затрати становитимуть 8 753 860 грн, зростання попиту внаслідок удосконалення збільшить на чистий процентний та чистий комісійний дохід на 9 234 983 грн та 4 326 054,5 грн відповідно. При

зазначених умовах економічний ефект становить 4 807 177 грн, тобто проект є досить рентабельним при терміні окупності 1,9 місяців та економічній ефективності 54,91%. Від втілення заходів створюється наступний ефект: приріст прибутку (на 0,69%) більший за приріст витрат (на 0,24%) в 2,9 рази.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Закон України про банки і банківську діяльність. Відомості Верховної Ради України, 2001, №5-6, ст. 30 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності банків: Закон України від 12.05.2011 р. № 3024-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Сидоренко О.М. Савченко Г.О., Кібік Н.С. Прибуток банку та фактори його формування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 9-1. Частина 2. 2014. С 218- 222 [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09-1/106.pdf
4. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затв. постановою Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Мурашко Б.М. Механізм формування та розподілу банківського прибутку. [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/7041/1/72.pdf>
6. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затв. постановою Правління НБУ від 24.10.2011 р. № 373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Види прибутку та його класифікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sci.house/bankovskaya-sistema-kniga-scibook/vidi-pributku-bankuyogo-20677.html>
8. Малік М.Й., Нужна О.А. Фінансовий аналіз у комерційному банку як складова частина управління його операціями. *Економічний форум*. 2011. № 1

[Електронний ресурс] – режим доступу:

http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_1/28.pdf

9. Економічна енциклопедія: у 3 т./редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ: Видавничий центр «Академія», 2014. Т. 1. 864 с. ISBN 952–620–011–4.
10. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності.: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 486 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/book/b-138.pdf>
11. Теоретичні засади фінансового менеджменту в банку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buklib.net/books/27036>
12. Бодрова Н.Е. Управління прибутком і рентабельністю банку на основі мультиплікаційних моделей. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи країни*: зб.наук.праць ДВНЗ «УФБС НБУ». 2011. 33. С. 109-118
13. Литвин Н. Операційні витрати банків. Розкриття інформації у фінансовій звітності. *Бухгалтерський облік та аудит*. 2014, №1. С. 24-30
14. Костюк В.А. Дятленко В.Є. Управління доходами та витратами банку. *Гроші, Фінанси і кредит*. 2017, випуск 12, С 150-154
15. Житар М.О., Ананьєва Ю.В. Особливості управління фінансовими результатами діяльності банківських установ. *Економічний вісник університету* 2019. № 40. С. 134–140.
16. Загальний підхід до аналізу витрат комерційного банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buklib.net/books/27925/>.
17. Тиркало Р., Гуцал І., Чайковський Я., Андрушків Т., Галапуп Н. Банківська справа: навч. посіб. / Т:Карт-бланш, 2001. 314с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.info-library.com.ua/books-text-4878.html>
18. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. / Київ: КНЕУ, 2003. 347 с.
19. Онищенко Ю.І. Прибуток як власне внутрішнє джерело управління власним капіталом банку. *Гроші, фінанси та кредит*. 2018. № 1 (12). С. 294-300.
20. Гуляєва Л.П. Ефективність функціонування банків в сучасних умовах. Міжнародні порівняння. *Вісник Східноукраїнського національного*

університету імені Володимира Даля. *Економічні науки*. 2012. №7(178). С.65-71.

21. Маслак Н.Г.. Криклій О.А. Управління прибутком банку: монографія. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ". 2008. 136 с.

22. Васюренко О. В., Погореленко Н. Д. Організація управління стійким розвитком банківської установи. *Вісник Національного банку України*. 2006. №7. С. 22–24.

23. Зверяков М. І., Коваленко В. В, Сергєєва О. С. Управління фінансовою стійкістю банків. Підручник. Київ.: «Центр учбової літератури», 2016. 520 с.

24. Асаулюк С. Суть та роль стратегічного управління прибутком в умовах фінансової нестабільності. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Економічні науки*. 2010. № 5. С. 87–92.

25. Буряк А.В. Метод фінансових коефіцієнтів як інструмент оцінки ефективності діяльності українських банків. *Гроші, фінанси та кредит*. 2012. №2. С 61-64

26. Abbas F., Iqbal S., Aziz B., Yang Z. The impact of bank capital, bank liquidity and credit risk on profitability in postcrisis period: A comparative study of USA and Asia. *Cogent Economics&Finance*. 2019. №7 (1). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23322039.2019.1605683>

27. Yang Dong. Legal Regulation of Internet Finance-Based on the Perspective of Information Tools. *Chinese Social Sciences*, 2015, 4. P. 107-123.

28. Сенищ І. П. Еволюція банківської системи України. *Регіональна економіка*. 2007. № 2. С. 209–216

29. Вдосконалення механізму формування прибутку комерційних банків України на основі використання досвіду зарубіжних країн. Науковий блог «Острозька академія» [Електронний ресурс].

30. Кочетков В. Н. Анализ банковской деятельности: теоретикоприкладной аспект: монография, Київ: МАУП, 1999. 192 с.

31. Гладких Д. Особливості структури балансу банків України за підсумками діяльності 2006 р. *Вісник НБУ*. 2005. №1. С. 77-82

32. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368
33. Ольхова Р.Г. Современный банк: от оценки рентабельности до особенностей системы управления доходностью. *Банковские услуги*. 2001. №7-8. С. 3-47
34. Парасій-Вергуненко І. Методичні аспекти стратегічного аналізу фінансових результатів комерційного банку. *Вісник НБУ*. 1999. №11. С.49-51
35. Коваленко В Лисянська. О. Доцільність побудови системи аналізу економічної ефективності банку на основі використання методу DATA ENVELOPMENT ANALYSIS в механізмі управління прибутком. *Ефективна економіка* 2013. № 10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2375>
36. Матвієнко П.В. Основні критерії та моделі оцінки ефективності державного управління. *Економіка та держава*. 2009. 6, С. 70-76. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/6_2008/22.pdf
37. Матвієнко П. В. Підвищення ефективності праці персоналу банку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/dutp/2007-1/txts/07mpvpbb.htm>
38. Матвієнко П. В. Мотивація як фактор підвищення ефективності банківської діяльності. *Статистика України*. 2006. № 4. С. 83 88
39. Андрєєва Т.С., Бутенко А.П., Гненна Є.В. Здійснення оцінки ефективності праці персоналу в банківській сфері. *Економіка. Управління. Інновації*. 2010. 2(10). [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///D:/Downloads/eui_2013_2_3.pdf
40. Матвієнко О.С. Шляхи підвищення прибутковості банківської діяльності в Україні, *Молодий вчений*. 2014. № 6 (1). С. 169-172
41. Тиркало Р. Ткачук Н. Регулятивний капітал банків: сутність, порядок визначення та проблеми достатності. *Світ фінансів*. 2008. 4 (17). С 93-103

42. Бучко І.Є. Сучасні методи управління процентним ризиком. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна*. 2014. 45. С. 107-110
43. Gray, D. Interest Rate Risk Management at Community Banks. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.communitybankingconnections.org/articles/2012/Q3/interest-rate-riskmanagement>
44. Ігнатова О. М., Кісіль О. В. Порівняльна статистична оцінка відсоткового ризику провідних банків України, *Фондовий ринок*. 2012. №31-32. С.12-17
45. Зайцева Л. О. Банківська система України: стан, проблеми розвитку. *Бізнес Інформ: економіка, фінанси, грошовий обіг і кредит*. 2018. №1. С. 280-285.
46. Конопатська Л. В., Шварц О. В. Роль системи управління процентним ризиком у стабільному функціонуванні банку, *Фінанси, облік і аудит*. 2011. №18. С.94-101
47. Марцин В. С. Методологічні засади формування фінансово-кредитної політики банку в період виходу з кризи. *Економіка розвитку*, 2013. № 1(53). С. 12–16.
48. Варцаба В. І. Проблеми забезпечення фінансової стійкості банківської системи України. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2018. №1 (51). С. 311-316.
49. Борисова С.Є. Швецова І.В. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку. *Науковий вісник ДГМА*. 2016. №2. С.144-148.
50. Климова В. М., Семенча І. Є., Шляхи підвищення прибутковості банків у кризових умовах. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://vestnikdnu.com.ua/archive/201151/9.htm>
51. Вольська С.П. Аналіз та шляхи підвищення прибутковості діяльності банку *Фінанси, облік і аудит: зб. наук праць*, 2010. № 15. С. 23-32. [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/30062/77-79.pdf?sequence=2>

52. Макаренко Ю.П., Мороховець К.С. Стратегія підвищення прибутковості комерційного банку. *Економіка та держава* №11. 2017. С 60-64 [Електронний ресурс]. – Режим доступу
http://www.economy.in.ua/pdf/11_2017/15.pdf
53. Катан Л.І., Плахотник М.С. Прибутковість комерційного банку та її підвищення. *Агросвіт* №21, 2018. С 3-6
http://www.agrosvit.info/pdf/21_2018/2.pdf
54. Ревич М.Я. Стратегії управління прибутковістю банків. *Вісник Української академії банківської справи*. 2013. № 2 (35). С. 75—80.
55. Колісніченко К.В. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку [Електронний ресурс] – Режим доступу:
http://www.rusnauka.com/24_SVMN_2008/Economics/27025.doc.htm 71
56. Добрик Л.О. Запорожець Г.В. Фінансова безпека банку як основа його стійкості. *Ефективна економіка*. 2014. № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3116>
57. Демчук Н.І. Коваль А.Н. Управління грошовою позицією та обов'язковими резервами банку Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2017. №2 (24). С. 22—28.
58. Коваленко В.В. Стрес-тестування в системі управління прибутком банку. *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 599–605.
59. Офіційний сайт «Таскомбанку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://tascombank.ua/>
60. Аудиторський звіт «Таскомбанку» за 2015р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://old.tascombank.ua/documents/god-otchet-2015.pdf>
61. Аудиторський звіт «Таскомбанку» за 2016р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://old.tascombank.ua/documents/richnij_zvit_tas_190417.pdf
62. Аудиторський звіт «Таскомбанку» за 2017р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://old.tascombank.ua/documents/richnij_zvit_tas_190417.pdf
63. Аудиторський звіт «Таскомбанку» за 2018р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://old.tascombank.ua/documents/richnij_zvit_tas_270419.pdf

64. Аудиторський звіт «Таскомбанку» за 2019р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://tascombank.ua/files/A1.1.1_Draft_IFRS_FS_TCB_2019_v3.pdf
65. База даних [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/db/prof/09806443>
66. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bank.gov.ua>
67. МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
68. МСБО 12 «Податки на прибуток» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
69. МСБО 19 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
70. МСБО 38 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
71. МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
72. Гречко А.В., Марченко В.М., Кузьмінська Н.Л., Кривда О.В.. Дипломне проектування: написання, оформлення та захист атестаційних робіт для здобувачів вищої освіти: навч. посіб. для студ.Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 21 с.
73. Павленко Р. В. Факторний аналіз прибутковості діяльності банку як детальна оцінка її результативності. *Проблеми науки*. 2001. № 8. С. 33-42
74. Рибак О., Галай Н. Шляхи підвищення прибутковості банківського сектору в умовах нестабільного зовнішнього впливу [Електронний ресурс] - Режим доступу : [\[PDF\] с сайта nau.edu.ua](#)
75. Заруба О. Д. Управління менеджментом та аудитом в банку К. : Лібра, 2014. – 224 с.
76. Якимова А.М., Непийвода І.В. Проблеми підвищення прибутковості комерційного банку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/483/1/YakymovaNepyyvoda_26.pdf

77. Корчинська О., Веселова М. Ефективність застосування сучасних інформаційних технологій у маркетинговій діяльності банків в Україні. Вісник АПСВТ, 2017, №1. С 64-70
78. Група ТАС створює конкурента Монобанку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://biz.nv.ua/finance/doch-vladelca-taskombank-tigipko-zapuskaet-mobilnyy-izibank-intervyu-novosti-ukrainy-50110871.html>
79. Кращий банк. Бізнес-журнал. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://business.ua/uk/krashchij-bank-dlya-msb>
80. Banker.ua – Банківський журнал України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://banker.ua/>
81. Додаток «TAS2U» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://tas2u.tascombank.ua>
82. Ціни на оренду серверів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://introserv.eu/ru/products/servers/server-prices/?memory=768-1536>
83. Оренда серверів в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://deltahost.ua/dedicated/dedicated-ua.html>
84. Kabinet. Офісні меблі [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://kabinet.kiev.ua/>
85. UASTORE [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uastore.com.ua/>
86. Статистика зарплат в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.work.ua/salary/>
87. Зайцев О. В. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки ефективності інвестицій в інноваційні проекти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/media/attachments/2019/12/24/14-99-110.pdf>
88. Єлейко С. Ефективність кредитних операцій та їх ризиковість [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///C:/Users/Acer/Downloads/7200-14129-1-PB.pdf
89. Бутко М.П., Попело О.В., Шевченко О.М. Управління венчурним підприємством. Методичні вказівки до практичних занять. Чернігів: ЧНТУ, 2018. 59 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А1 – Звіт про фінансовий стан АТ «Таскомбанк» за 2015-2019 роки

	2015	2016	2017	2018	2019
Активи					
Грошові кошти та їх еквіваленти	439182	1068059	888957	2212019	2886396
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України	0	0	0	0	0
Фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	0	0	0	0	0
Кошти в інших банках	125605	0	84202	0	0
Кредити та заборгованість клієнтів	2741545	5478345	10401772	12407544	12383470
Цінні папери в портфелі банку на продаж	24469	435270	585384	666264	101935
Цінні папери в портфелі банку до погашення	220171	460870	920945	751118	2504034
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні компанії	0	0	0	0	0
Інвестиційна нерухомість	71280	68489	29401	16765	97876
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	927	0	0	0	0
Відстрочений податковий актив	3653	2668	4563	0	0
Гудвіл	0	0	0	0	0
Основні засоби та нематеріальні активи	99113	396449	411783	728514	899463
Інші фінансові активи	50816	180215	458354	720011	193325
Інші активи	16531	38552	43214	194563	125578
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	20379	633	13944	12525	19067
Усього активів:	3813671	8129550	13842519	17709323	19211144
Зобов'язання					
Кошти банків	7565	249119	286666	637534	585846
Кошти клієнтів	2542291	5734369	10850334	13762594	14667111
Фінансові зобов'язання, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток		0	0	0	0
Боргові цінні папери, емітовані банком	559002	920158	687780	173880	160962
Інші залучені кошти	3628	73747	81995	0	148991
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток	0	725	20229	26752	27224
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	16163	10158

Резерви за зобов'язаннями	383	603	2065	7717	5799
Інші фінансові зобов'язання	44179	145288	439037	490286	870257
Інші зобов'язання	13568	24062	61849	131100	155232
Субординований борг	296973	329099	478606	341980	0
Усього зобов'язань:	3467589	7477170	12908561	15588006	16631580

Продовження Додатку А

Власний капітал					
Статутний капітал	308000	308000	608000	1153000	1153000
Емісійні різниці	11	11	11	42011	42011
Незареєстрований статутний капітал	0	300000	125000	0	0
Інший додатковий капітал		0	0	0	0
Резервні та інші фонди банку	5359	6106	6421	62665	82766
Резерви переоцінки	17588	17588	21305	94842	89395
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	15124	20675	173221	768799	1212392
Усього власного капіталу	346082	652380	933958	2121317	2579564
Усього зобов'язань та власного капіталу	3813671	8129550	13842519	17709323	19211144

Додаток Б

Таблиця Б1 – Звіт про фінансові результати АТ «Таскомбанк» за
2015-2019 роки

Найменування статті	2015	2016	2017	2018	2019
Процентні доходи	514761	896699	1725237	2244420	2558823
Процентні витрати	- 344212	-589274	-929386	-1143278	-1319228
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	51310	307425	795851	1101142	1239595
Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках		-100859	-443025	-10011	113532
Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати) після створення резерву під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів, коштів в інших банках	51310	206566	352826	1091131	1353127
Комісійні доходи	52509	119365	328943	582266	908613
Комісійні витрати	-18956	-45785	-107599	-251405	-445438
Результат від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	27849	84914	16896	98960	-55120
Результат від операцій з хеджування справедливої вартості				-313	
Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж	569	2142	19		892
Результат від операцій з іноземною валютою	21710	-14834	-4325	42089	70315
Результат від переоцінки іноземної валюти	57280	69401	93919	-44128	6228
Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості					
Доходи/(витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	-7087				
Витрати/(доходи), які виникають під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова	1742				

Чисте (збільшення) зменшення резервів під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів	-1322	-19991	-624	-29680	26160
Чисте (збільшення) зменшення резервів за зобов'язаннями	-383	-220	-1463	-5478	1674

Продовження Додатку Б

Інші операційні доходи	28096	23420	168384	58495	92390
Адміністративні та інші операційні витрати	-210919	-414503	-658728	-1051016	-1398339
Прибуток/(збиток) до оподаткування	2398	10475	188248	490921	560502
Витрати на податок на прибуток	-1411	-4177	-35387	-88892	-101401
Прибуток/(збиток) за рік	987	6298	152861	402029	459101
ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД:					
СТАТТІ, ЩО НЕ БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК					
Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів					-826
Частка іншого сукупного прибутку асоційованої компанії					
Податок на прибуток, пов'язаний із статтями іншого сукупного доходу, що не буде рекласифікований у прибуток чи збиток					301
СТАТТІ, ЩО БУДУТЬ РЕКЛАСИФІКОВАНІ В ПРИБУТОК ЧИ ЗБИТОК					
Переоцінка цінних паперів у портфелі банку на продаж			4533	-2470	-1294
Податок на прибуток, пов'язаний із статтями, іншого сукупного доходу, що буде рекласифікований у прибуток чи збиток			-816	445	73
Інший сукупний дохід, що буде рекласифікований в прибуток чи збиток після оподаткування					892
Інший сукупний дохід після оподаткування			3717	-2025	-854
Усього сукупного доходу за рік	987	6298	156578	400004	458247
Прибуток (збиток), що належить:					
власникам банку	0,22	1,43	22.85	40	28
неконтрольованій частці					
Усього сукупного доходу, що належить:					
власникам банку	0,22	1,43	22.85	40	28
неконтрольованій частці					
Прибуток/(збиток) на акцію від діяльності, що триває:					
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію	0.22	1,43	22.85	40.02	27.87
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію					
Прибуток/(збиток) на акцію, що					

належить власникам банку:					
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік	0.22	1,43	22.85	40.02	27.87
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік	0.22	1,43	22.85	40.02	27.87